

Fylkesmannen i
Nordland

Årsrapport 2006

Kap 1510

Fylkesmannen i Nordland

Årsrapport 2006 Kap 1510 Fylkesmannen i Nordland

På forsiden: Ø. v. – Torskeyngel
Ø. h. – Folda
N. v. – Grilling på Auvikstranda
N. h. – Studenter på Svartisen

INNHOLDSOVERSIKT

INNLEDNING	5
1. TILSTANDEN I FYLKET OG EMBETET	6
1.1 OM FYLKET	6
1.2 INTERNT I EMBETET	6
<i>Personal</i>	<i>6</i>
<i>Likestilling</i>	<i>6</i>
<i>Noen gjennomsnittstall</i>	<i>7</i>
<i>Redusert stillingsandel</i>	<i>7</i>
<i>Ansettelser 2006</i>	<i>7</i>
<i>Arbeidstakernes representasjon</i>	<i>8</i>
<i>Lokale forhandlinger</i>	<i>8</i>
<i>Nytt lønns- og personalsystem</i>	<i>8</i>
<i>Inkluderende arbeidsliv</i>	<i>8</i>
<i>Lærlinger</i>	<i>9</i>
<i>Annet</i>	<i>10</i>
<i>Systematisk sammenlikning av saksbehandling</i>	<i>10</i>
<i>Nettbasert informasjon</i>	<i>10</i>
<i>Geografiske informasjonssystemer (GIS)</i>	<i>11</i>
<i>Erfaringsfylke - overgang til fullelektronisk arkiv</i>	<i>11</i>
2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER	12
2.1 FORNYING AV OFFENTLIG SEKTOR	12
<i>NAV</i>	<i>12</i>
<i>Kompetanseutvikling innen NAV- området</i>	<i>12</i>
<i>Avslutning av Småkommuneprosjektet</i>	<i>13</i>
<i>Fylkesmannens engasjement i det regionale partnerskap</i>	<i>13</i>
2.2 VELFERD, HELSE OG PERSONLIG TJENESTEYTING	13
<i>Planlagt tilsyn</i>	<i>13</i>
<i>Kompetanseutvikling sosialtjenesten generelt</i>	<i>14</i>
<i>Samarbeidspartnere og samordning</i>	<i>14</i>
<i>Strategi</i>	<i>14</i>
<i>Generelle vurderinger av status og utfordringer</i>	<i>14</i>
<i>Kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenestene</i>	<i>15</i>
<i>Innføring av IPLOS i kommunene</i>	<i>15</i>
<i>Etablering av voldtekstmottak</i>	<i>15</i>
<i>Opptrappingsplan for psykisk helse</i>	<i>15</i>
<i>Satsinger innen folkehelse</i>	<i>15</i>
<i>FYSAK</i>	<i>15</i>
<i>Ressursgruppe ernæring</i>	<i>16</i>
2.3 OPPVEKST, FAMILIE, BARNEHAGER OG UTDANNING	16
<i>Tverrsektorielt samarbeid om unges barn og oppvekst</i>	<i>16</i>
<i>Barnevern</i>	<i>17</i>
<i>Barnehage</i>	<i>17</i>
<i>Utdanning</i>	<i>18</i>
2.4 AREALDISPONERING OG BYGGESAKER	19
<i>Naturvern</i>	<i>19</i>
<i>Jordvern og kulturlandskap</i>	<i>20</i>
<i>Samfunnsplanlegging</i>	<i>21</i>
2.5 LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING, NATURRESSURSFORVALTNING OG MILJØVERN	22
2.6 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	24

3. RAPPORTERING PÅ RESULTATOMRÅDER.....	26
RESULTATOMRÅDE 31-37: UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET	26
31.1 Tilsyn	26
31.2 Klagebehandling.....	27
32.1 Nasjonale prøver, eksamen.....	28
Kvalitetssikring av Nasjonale prøver	28
Eksamen grunnskole.....	29
Eksamen videregående opplæring	29
32.2 Skoleporten	29
33.2 Kompetanseutvikling	29
33.3 Forsøks- og utviklingsarbeid	30
33.4 Lærende nettverk	30
33.5 Nasjonale strategiplaner	30
Likeverdig utdanning i praksis	30
35.2 Informasjon og veiledning	31
RESULTATOMRÅDE 41-45: BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET	31
42. Familierett	31
44. Familievern.....	31
45. Barnevern	31
RESULTATOMRÅDE 51-52: JUSTISDEPARTEMENTET	31
51.5 Tomtefestelov.....	31
52.1 Rettshjelp – fri rettshjelp	32
RESULTATOMRÅDE 61-67: KOMMUNAL OG REGIONALDEPARTEMENTET	32
62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven	32
Behandling av økonomisaker etter kommuneloven	32
Godkjenning av kommunale låneopptak	32
Godkjenning av kommunale garantier	32
63.1 Kommunalrett (Lovlighetskontroll)	32
64 Forvaltningsrett og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren	32
66.1 Byggesaker	32
Klagesaker etter plan- og bygningsloven	32
Klagesaker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak	32
Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene.....	33
Gjenstående saker pr 31.12.06	33
Saker etter kapittel VIII i plan- bygningsloven (ekspropriasjon).....	33
Saker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak.....	33
Fylkesmannens behandlingstid på saker der det er truffet vedtak	33
Gjenstående saker pr 31.12.06	33
RESULTATOMRÅDENE 71-77: FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET/ HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	33
71.1 Folkehelsearbeid generelt	33
Resultatkrav.....	33
Tilstandsvurdering/status for folkehelsearbeidet i Nordland.....	33
Tilskuddsmidler til lokale folkehelse tiltak	34
"Helsetilstand i plan 2006-2010"	34
"HEPRO"	34
Lokal mobilisering for økt fysisk aktivitet.....	35
Studium i folkehelsearbeid.....	35
FYSAK	35
71.2 Miljørettet helsevern.....	35
71.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk.....	36
Resultatkrav.....	36
Ernæring	36
Ressursgruppe ernæring	36
Grønne kantiner.....	36
Skolefrukt.....	36
Fysisk aktivitet.....	37
Helsefremmende skoler.....	37
Tobakk	37
Verdens røykfrie dag 2006	38
Røykesluttkurs	38

72.1 Fastlegeordningen og allmennlegetjenesten	38
72.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel.....	38
72.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger	39
72.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn	39
72.9 Svangerskapsomsorgen	39
72.10 Kjønnslæstelse	39
72.11 Tannhelse.....	39
72.12 Smittevern	39
72.13 Strålevern	40
73.1 Lov om sosiale tjenester	40
73.2 Ny arbeids – og velferdsforvaltning	40
73.3 Kompetanseutvikling og formidlingsiltak.....	40
73.4 Gjeldsrådgivning	40
74.1 Oppfølging av tiltaksplan mot fattigdom	41
74.2 Universell utforming.....	41
75.3 Lov om transplantasjon	41
76.1 Pleie- og omsorgstjenesten.....	41
Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten.....	41
Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten.....	41
Dimensjonering av pleie- og omsorgstjenesten	42
Tjenester til eldre.....	42
Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem	42
Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming	42
Kompetanseutvikling på rusmiddelområdet	42
76.5 Kvalitet og samhandling.....	43
Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten	43
Individuell plan.....	43
Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten	43
77.1 Helsemessig og sosial beredskap.....	43
77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt (helsepersonell).....	44
77.3 Særfradrag.....	44
77.4 Førerkortsaker.....	44
77.5 Pasientjournaler.....	44
RESULTATOMRÅDE 91-92: SAMFERDELSDEPARTEMENTET	44
91 Avkjørselssaker etter vegloven	44
92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner	44
RESULTATOMRÅDE 95-97: KIRKEDEPARTEMENTET	45
95 Tros- og livssynssamfunn.....	45
96 Gravferdsloven	45

Innledning

Årsrapport 2006 fra Fylkesmannen i Nordland er gjort ut fra krav formulert i tildelingsbrev og embetsoppdrag.

Kapittel 1 er en kort redegjørelse for tilstanden i embetet og fylket, samt rapportering på områder beskrevet i tildelingsbrevets kapittel 1.

I kapittel 2 rapporterer Fylkesmannen etter avgrensninger gjort av Fornyings- og administrasjonsdepartementet, beskrevet i kapittel 2 i fylkesmannens tildelingsbrev.

Rapportering til oppdragsdepartementer på resultatområder beskrevet i vårt embetsoppdrag ligger i kapittel 3. Her finner du kun rapporteringer på de områder hvor årsrapporten er angitt som rapporteringsmåte. Nummereringa tilsvareer nummerering i embetsoppdraget.

Fylkesmannen rapporterer mange særskilte rapporteringer direkte til styringsdepartement og direktorat, i tillegg til Årsrapport 2006 til FAD. Vi har henvist til enkelte av disse rapporteringene i årets rapport. Årsrapporten som du nå holder i hånden gir derfor ikke et fullstendig bilde av vår virksomhet.

Vi har brukt tidligere departementsnavn knyttet til rapportering på resultatområdene. Dette fordi disse var brukt i fjorårets embetsoppdrag.

1. Tilstanden i fylket og embetet

1.1 Om fylket

Nordland er et fylke med store muligheter og utfordringer. Med ca. 25 % av Norges kystlinje har vi store ressurser i havet av både fisk, olje og gass. Vi har store fredede naturområder, og store muligheter for en videreutvikling av turisme. I tillegg er vi et stort industrifylke.

Nordland er det fylket i landet med flest kommuner: 44 små og store. Utfordringen er i hovedsak de små kommunene: 20 kommuner har under 2000 innbyggere, fire kommuner har under 1000 innbyggere. For disse kommunene er det en utfordring å gi et likeverdig tilbud der blant annet rettssikkerhet blir ivaretatt.

Folketallet i de fleste kommunene i Nordland har gått drastisk ned de siste årene. I 1993 var vi i underkant av 243.000 innbyggere i fylket. 1. januar i 2007 var det 235.436 innbyggere i Nordland. Prognosene tilsier at denne negative utviklingen vil fortsette. Nordland er det eneste fylket med tre store samiske folke- og språkgrupper: nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk.

Selv om kommuneøkonomien i de fleste kommunene er i bedring, er det ennå mange som har store utfordringer. Per i dag er seks kommuner på ROBEK-lista. Kompleksiteten i dette gjør at vi må jobbe på en annen måte enn andre fylkesmenn. Vi ser på rådgivning og veiledning som en veldig viktig oppgave for Fylkesmannen i Nordland.

1.2 Internt i embetet

2006 har i all hovedsak vært et normalt arbeidsår. Vi opplever fortsatt avvik mellom forventninger i aktivitet og tilgjengelige budsjetttrammer. Streng budsjettstyring har vært nødvendig, og samtlige avdelinger har utvist god budsjettdisiplin.

Vi har et embete som er preget av kompetente og ansvarsbevisste medarbeidere. Utfordringa framover er å beholde disse medarbeiderne, samtidig som vi har mulighet til å tilby faglig utvikling.

Personal

Personalomsetningen har i 2006 vært høyere enn normalt. Konkurransen om dyktige medarbeidere er en konkurranse vi ofte taper på grunn av lønnsbetingelser. To erfarne saksbehandlere har sluttet/er i permisjon grunnet overgang til konsulentfirma.

Vi har ellers erfart at vi ved rekruttering av nye medarbeidere har måttet tilby et høyere lønnsnivå enn tidligere år. For samtlige utlyste stillinger har det imidlertid meldt seg flere godt kvalifiserte søkere.

I februar 2006 hadde Fylkesmannen i Nordland **152** ansatte, dette tilsvarte ca **130,9** årsverk. Disse var fordelt på sju avdelinger og stab. Ni av våre ansatte har kontorsted Mosjøen. For de øvrige er kontorstedet Statens hus, Bodø. Fylkesmannen har ansvaret for drift av Statens hus i Bodø.

Likestilling

Av 7 avdelingsledere er 2 kvinner. I utvidet ledergruppe (embetsledelsen, avdelingsledere og mellomledere) er 30 % kvinner.

Tabellen viser fordeling av ansatte i avdelingene.

Avdeling	Kvinneandel i %	Antall ledere	Antall kvinnelige ledere	Antall kvinnelige ledere i redusert stilling	Antall menn i redusert stilling
Miljøvern-avdelinga	48	4	1	3	2
Landbruks-avdelinga	42	4	1	2	2
Kommunal- og beredskaps-avdelinga	47	2	0	0	1
Oppvekst- og utdannings-avdelinga	62	2	0	0	1
Administrasjons-avdelinga	61	3	1	3	0
Sosial- og familie-avdelinga	64	3	1	0	1
Helseavdelinga	55	3	2	2	1
Stab og embetsledelse	50	2	1	0	1

Noen gjennomsnittstall

De mest brukte stillingskodene	Antall stillinger	Herav kvinner	L.trinn menn	L. trinn kvinner
Fylkesagronom	8	4	50	48
Kontorsjef	11	2	60	57
Førstekonsulent	20	10	44	43
Rådgiver	12	4	52	52
Konsulenter	22	20	38	38
Avdelingsdirektør	5	2	70	70

Eks.: Gjennomsnittslønn i kodene rådgiver, konsulent og avdelingsdirektør er lik for kvinner og menn. Samlet på embetet er kvinneandelen 51 %.

Redusert stillingsandel

Den største gruppen med redusert stillingsandel er de som av helsemessige årsaker (uførhet) har redusert stillingsandel. Neste kategori er de som er involvert i prosjekter. Det er under en prosent som har midlertidig redusert stilling i henhold til AML § 46a. Tallet varierer gjennom året og fra år til år.

Ansettelse 2006

Det ble i 2006 ansatt 1 avdelingsleder. Hun tiltrer i 2007. Da er 3 av 7 avdelingsdirektører kvinner (43 prosent), i tillegg er øverste leder kvinne. Vi har fremdeles utfordringer når det gjelder å få kvinnelige ledere. På mellomledernivå er det 4 kvinner av 14 ledere (28,5 prosent). Ved å ha fokus på likestilling i rekrutteringsprosessene vil vi på sikt kunne oppnå en jevnere fordeling.

Av 9 faste ansettelser i 2006 var 7 kvinner. Ved utlysning av stillinger vurderer vi alltid om vi skal ha med en spesiell oppfordring til kvinner/menn til å søke. Vi har et ønske om at arbeidsstaben vår skal gjenspeile befolkningssammensetningen for øvrig. For å oppnå et større mangfold i kulturbakgrunn blant våre ansatte bruker vi rekrutteringsprosessene aktivt og bevisst. Til tross for oppfordringer så har vi svært få søkere med annen kulturell bakgrunn til våre stillinger. Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn samt spredning i alderssammensetning.

Arbeidstakernes representasjon

Der er representert 14 primærorganisasjoner i embetet. Tillitsvervene er jevnt fordelt mellom kjønnene. Av fire hovedtillitsvalgte er tre kvinner. I tilsettingsrådet er arbeidstakerne representert med to kvinner som faste medlemmer. For øvrig består tilsettingsrådet av fylkesmannen og assisterende fylkesmann samt den avdelingsdirektør saken måtte angå.

Lokale forhandlinger

Lokale forhandlinger ble gjennomført i 2006, og 46 % av totalsummen tilkom kvinner. Fordelingen skyldes at mellomlederne ble "løftet", og vi har få kvinner i disse stillingene.

Nytt lønns- og personalsystem

Fylkesmannen i Nordland har, sammen med Hordaland vært pilotfylke for innføring av nytt lønns- og personalsystem (SAP HR) i embetene. Første hovedlønnskjøring skjedde i juli 2006. For øvrig har alle ansatte hatt opplæring i bruk av selvbetjeningsmodul for reiseregninger. Brukterskelen er imidlertid høy.

Innføringen av SAP har vært betydelig mer ressurskrevende enn forutsatt, og vi kan fortsatt ikke si at vi har en godkjent sluttleveranse fra SSØ i Hamar.

Inkluderende arbeidsliv

Fylkesmannen har som mål at staten skal gå foran i arbeidet med et inkluderende arbeidsliv, og mener at et mangfoldig arbeidsmiljø skapes ved at arbeidsstokken gjenspeiler befolkningssammensetningen generelt.

Partene hos Fylkesmannen arbeidet i 2006 med å konkretisere Fylkesmannens delmål i samarbeidsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv. Vår kontakt ved NAV Nordland arbeidslivssenteret var initiativtaker til, og deltok i, det første møtet. Målene bygger på materialet som ble utarbeidet ved avtaleinngåelsen i 2002. Disse ble en del av handlingsplanen som ble gjort gjeldende fra 1.1-31.12.2007.

Delmål 1. Holde samlet sykefravær på et lavest mulig nivå, og i avtaleperioden under 4 %.

Vi har hatt nedgang i det legemeldte sykefraværet og en liten økning i det egenmeldte siden vi inngikk samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv. Totalt har vi lave sykefraværstall sammenlignet med offentlig administrasjon, og tallene særlig i forhold til inndeling/kategorien "hele landet". I 2005 var vårt totale sykefravær 3,8 prosent, 1,1 prosent egenmeldt og 2,7 prosent legemeldt, mot 3,9 prosent i 2004. Per tredje kvartal 2006 er det egenmeldte det samme som i 2005 og det legemeldte sykefraværet 2,6 prosent. Partene ønsker fortsatt å holde fokus på det egenmeldte sykefraværet. Arbeidsmiljøutvalget har uttalt at vi bør være spesielt oppmerksomme på det egenmeldte sykefraværet blant ansatte som i mindre grad kan styre sin arbeidsdag, siden dette er en viktig arbeidsmiljøfaktor.

Delmål 2. Fylkesmannen er av den oppfatning at det skal svært mye til for å defineres innenfor gruppa "nedsatt funksjonsevne i vår type virksomhet, fordi riktig tilrettelegging eliminerer

”reduert funksjonsevne”. Fylkesmannen stiller seg positiv til å bidra til at grupper som har problemer med å få innpass i arbeidslivet skal inkluderes via arbeidstrening-/utprøving, og vil samarbeide aktivt med NAV for å finne gode løsninger for alle parter, Fylkesmannen vil fortsatt legge stor vekt på å tilrettelegge arbeidsplassen for embetets tilsatte.

 Vi lyste ut 11 stillinger i 2006, og av totalt 243 søkere var tre innvandrere. En av disse ble innkalt til intervju, men det kom fram at vedkommende ikke var faglig kvalifisert for stillinga. En søker oppga i søknaden at vedkommende muligens ville ha behov for tilrettelegging ved eventuell tilsetning. Tilsettingsmyndigheten vurderte ikke vedkommende til å være faglig kvalifisert til stillinga.

Som kontorvirksomhet vil svært få søkere falle inn under betegnelsen ”reduert funksjonsevne”. Vi ser imidlertid at noen, grupper eller enkeltpersoner, av ulike årsaker har vanskeligheter med å få innpass i arbeidslivet på tross av høy sysselsetting. Fylkesmannen hadde en person i arbeidspraksis i 2006, i samarbeid med Bodø Industri og NAV Bodø arbeid. Det er oss bekjent at vedkommende, etter flere år ute av arbeidslivet, fikk jobb etter arbeidspraksis hos oss. Slike saker gleder og gir motivasjon til å fortsatt yte av våre ressurser til å gi flere muligheten til praksis og arbeidstrening.

Delmål 3. For avtaleperioden er målet 65 år. På sikt ønsker vi at gjennomsnittlig pensjonsalder skal ære 67 år.

 Den gjennomsnittlige pensjonsalderen fra 2000-2002 var 65 år. I tallene inngår AFP, alders- og uførepensjonister. Tendensen i arbeidsflokkene er at flere ønsker å ta ut prosentvis avtalefestet pensjon. Utfordringene framover vil derfor øke i takt med gjennomsnittsalderen i embetet, og det vil antakelig være ulike motivasjonsfaktorer som skal til for å holde folk lengre i jobb. Vi ser derfor svært positivt på retningslinjene til Hovedtariffavtalens punkt 5.9.1 som ble utarbeidet av partene sentralt, der mulighet for individuelle avtaler ble tatt inn. Tidlig i 2007 skal et seniorutvalg se på de mulighetene som ligger i avtaleverket, og legge fram et forslag om interne retningslinjer for ledergruppa.

Å legge til rette for og oppfordre til fysisk aktivitet ble satt på agendaen og lovfestet i 2006. I likhet med arbeidet med et mer inkluderende arbeidsliv, er forebyggende helsearbeid en viktig del av våre HMS-prosedyrer. Målet er å bruke motivasjon og bevisstgjøring for å bidra til fysisk aktivitet, og det skal legges vekt på aktiviteter som har sosiale og velferdsmessige verdier. Utdeling av skrittellere var en av aktivitetene som ble godt mottatt av de ansatte i 2006. Velferdskomiteen og bedriftsidrettslaget har inngått samarbeid om noen aktiviteter, noe vi mener er viktig for å få med de minst aktive.

Fylkesmannen tilstreber å legge arbeidsplassen til rette for alle ansatte. Vi har lagt stor vekt på ergonomisk kartlegging og tilrettelegging de siste årene, og arbeidsutvalget har derfor besluttet å prioritere ei kartlegging med vekt på det psykososiale arbeidsmiljøet i 2007. Vi vil se dette i sammenheng med den framtidige forvaltningsreformen, og arbeidsmiljøutvalget vil ha en beredskap med hensyn til eventuelle konsekvenser dette måtte medføre for arbeidsmiljøet.

Vi opplever en positiv utvikling i samarbeidet på tvers av avdelingsgrensene, og har ved årsskiftet ingen planer om å endre på dagens organisering. Debatten om regionalisering og forvaltningsreform følges i spenning, og vi avventer Stortingets behandling av saken.

Lærlinger

Fylkesmannen hadde i 2006 tre lærlinger: to andrårslærlinger i hhv kontorlag og ikt, og en førsteårslærling i ikt.

Annet

Overtid brukes i svært liten grad. En uskreven regel er at møter legges innefor kjernetiden (0900-1430).

Systematisk sammenlikning av saksbehandling

I 2006 hadde Fylkesmannen i Nordland en grunnbevilgning til drift på 64,5 mill kr på budsjettkapittel 1510. Regnskapet viser en samlet inntekt på kr 15,5 mill og et totalt forbruk på 80 mill kr.

Oversikt over enkelte aktiviteter i 2006	Antall saker
Arkiv	
Antall registrerte nye saker 1.1.-31.12.2006	9507
Antall dokumenter registrert 1.1.-31.12.2006	41.393
Økonomi	
Antall regnskapsbilag totalt 1.1-31.12.-2006	11.998

Vi hadde en nedgang i antall saker i 2006 i forhold til året før. Dette skyldes i hovedsak at det ble satt et skarpt periodeskille 1.1.05 og at en god del saker som var registrert i 2004, men som ikke var avsluttet, måtte registreres på nytt i 2005 og dermed bidro til at tallet på antall saker ble ”unaturlig” høyt. Vi viser også til egen rapportering på de ulike områdene.

Nettbasert informasjon

Fylkesmannens nettredaksjon består av informasjonsrådgiver og én redaktør fra hver avdeling – totalt 10 personer. Redaksjonen møtes hver tredje mandag. Vårt intranett ble i 2004 etablert i Digimaker-løsningen og brukes aktivt som et viktig internt informasjonsverktøy. Vi har lenge ventet en versjon 5.2 av Digimaker, og pga manglende og usikre leveranser fra Digimaker AS har man stoppet konverteringsprosjektet inntil videre.

Fylkesmannens internettside www.fylkesmannen.no/nordland er primær informasjonskanal mot våre målgrupper. Vår nettside fikk seks av seks oppnåelige stjerner på kvalitetstest foretatt av www.norge.no høsten 2006. Vi er den eneste i Nordland som oppnådde dette resultatet i år, og på landsbasis var vi rangert som nummer 7.

Vår strategi er at internettsiden skal være knutepunktet for statlig informasjon i Nordland. Vi har som hovedmål å dekke vår og våre brukeres informasjonsbehov, ha en bedre og døgnåpen forvaltning og bruke arbeidstid og ressurser mer effektivt. I tråd med strategi for den digitale Fylkesmannen i Nordland, vil vi i 2007 jobbe med en bedre løsning for brukere som er synshemmet eller som sliter med grunnleggende lese- og skriveferdigheter.

Det har vist seg å være mye feil i fellestekstene på engelsk og samisk. Fra sentralt hold har derfor disse sidene blitt lagt ned, i påvente av ny menystruktur. Den nye menystrukturen har det vært jobbet med, men denne vil ikke bli implementert før ny versjon av Digimaker foreligger. FM-nettet ble utviklet med ny søkerfunksjon, som henter frem treff på både nynorsk og bokmål. Dette er positivt. Ønsket strategi for FM-nettet lar vente på seg.

Fylkesmannen skal ha en informasjonsorganisering som kan håndtere informasjonspress utenfra, fra media, fra andre organisasjoner og fra publikum for øvrig. Nettredaksjonen (informasjonsstaben) har jobbet aktivt med temaet informasjon i krisesituasjoner. Kriseplan for infostaben er nå implementert i organisasjonen og disse er gjort tilgjengelige på intranettet.

Direktoratet gjennomførte, i samarbeid med Forum for Samfunnssikkerhet, oppdatering og en øvelse for kriseledelsen hos Fylkesmannen i Nordland. Infostaben deltok også på denne interne opplæringen som foregikk i slutten av oktober i fjor.

Informasjonsrådgiver har deltatt i arbeidet med bevisstgjøring og strategifastsetting av samarbeidet mellom informasjonsansvarlige regionalt i Fylkesberedskapsrådene og opp mot sentrale myndigheter, samt samarbeid mellom informasjonsrådgivere hos andre fylkesmenn. Det er under utvikling en rapport med anbefalinger om hendelsesbasert informasjon for fylkesmennene.

Geografiske informasjonssystemer (GIS)

Fylkesmannen har et godt samarbeid med Fylkeskartkontoret om Norge Digitalt. Fylkesmannen leder samarbeidsfora for Norge digitalt i Nordland, og har bidratt til flere aktiviteter som støtter målsettingen til Norge Digitalt. Spesielt nevnes bestrebelsene for å etablere interkommunalt samarbeid om kart- og geodata. Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Statens kartverk har i fellesskap bidratt til etablering av slikt samarbeid i 3 områder som til sammen omfatter 12 kommuner i Nordland.

Fylkesmannen har i hele 2006 registrert kommunenr/gårdsnr/bruksnr som sekundærklassering på noen utvalgte sakstyper. Integrasjonsløsningen som gjør det mulig å se disse sakenes plassering på kart, ble tatt i bruk i august 2006. Fra Fylkesmannens kartinnsyn er det mulig å åpne slike saker i arkivsystemet. Publikum har innsyn til disse sakenes plassering fra <http://www.geono.no/website/topoOrto001/viewer.htm> ved å aktivere "ephortesaker".

Fylkesmannen er prosjektansvarlig for Høykom-prosjektet: "Tilgjengeliggjøring av kommuneplaner i Nordland". Målet er tilgjengeliggjøring av kommuneplanens arealdel og samfunnsdel for samtlige kommuner i Nordland på www.geono.no. Prosjektet startet sommeren 2006, og har ett års varighet.

Erfaringsfylke - overgang til fullelektronisk arkiv

Fylkesmannen i Nordland har i løpet av 2006 hatt besøk fra fire andre embeter og selv besøkt fire embeter. I tillegg har det vært utstrakt kontakt med de fleste embeter per e-post og telefon. Det har vært gitt bistand til både it-faglige og arkivfaglige problemer ved overgangen til fullelektronisk arkiv. Nordland har hatt ledervervet i Fagutvalg for arkiv i 2006.

2. Sentrale politiske føringer

2.1 Fornyning av offentlig sektor

Fylkesmennene fikk i 2004 og 2005 ekstra midler fra kommunal og regionaldepartementet (KRD) til å finansiere stillinger slik at man kunne ha en aktiv rolle i forbindelse med å stimulere kommunene til omstilling og modernisering. Denne finansieringen ble avviklet i 2006, da forutsetningen har vært at det skulle være en toårig satsing.

Regjeringen ønsker en sterk og effektiv offentlig sektor som gir innbyggerne gode tjenester, valgfrihet og medbestemmelse. Bruk av skjønnsmidler til kommunene er et sentralt virkemiddel for Fylkesmannen i fornyings og utviklingsarbeidet. Det fremgår av KRD sine retningslinjer for skjønnsmidler at utviklingsprosjekt kan være omstilling av egen organisasjon, interkommunale samarbeidsprosjekt eller utredning av kommunesammenslutning. I forhold til fjorårets retningslinjer er det i 2006 presisert at skjønnsmidler ikke skal brukes til å støtte næringsutvikling, da dette vil overlape fylkeskommunens virkemidler og skape uklarhet om rollefordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen.

Fylkesmannen har i 2006 gitt skjønnsmidler til kommuner til interne omstillingsprosjekt. Eksempler på slike prosjekt er lederutvikling, ortofoto og samordnet oppvekst.

Når det gjelder interkommunale samarbeidsprosjekt, har vi for 2006 gitt ytterligere skjønnsmidler til prosjekt som har gått over flere år. Eksempler på dette er felles landbrukskontor, felles desentralisert administrasjon og kartlegging av friluftsområder. Videre har vi gitt støtte til prosjekt vedrørende digitale kart/geodata og felles legevakt.

For Robekkommuner holdt fylkesmannen tilbake skjønnsmidler til ordinær drift. Midlene ble utbetalt når vi hadde mottatt forpliktende plan for inndekning av gamle underskudd, samt økonomisk rapport som viste at planen ble fulgt. Skjønnsmidler til interne omstillingsprosjekt ble imidlertid ikke tilbakeholdt, da dette ville forsinke prosessen med omstilling.

NAV

Det er etablert et godt samarbeid mellom arbeids- og velferdsetaten i Nordland og KS gjennom samarbeidsforum for NAV i Nordland, hvor det er avholdt 9 møter i 2007. Forumet har som oppgave å arbeide med informasjonsutveksling, drøftinger og erfaringsdeling, drøfte prinsipielle og praktiske forhold og utfordringer med NAV, samt utforming og implementering av NAV kontoret i fylket, herunder informasjon og drøfting av kompetansetiltak.

Samarbeidspartnerne har gjennom året deltatt sammen i møte med alle regionrådene i fylket, på to KS- leder- og en kommunelederkonferanse. Den sistnevnte i regi av fylkesmannen. I tillegg deltok vi sammen på en sosiallederkonferanse for Nordland og Nord-Norge. Sammen arrangerte vi også seminarer for alle ansatte i de tre etatene i seks av de syv regionene, og deltok i oppfølgingsarbeid knyttet til piloten på Fauske. Samarbeidet har også foregått gjennom arbeidet i Ressursgruppa for samordning av individuell plan.

Referater, notater og informasjonsmateriell har vært publisert på www.fylkesmannen.no/navno i påvente av egen nettside knyttet til NAV-området i fylket.

Kompetanseutvikling innen NAV- området

Samarbeidsforum har utformet og vedtatt en overordnet plan for kompetansetiltak i Nordland knyttet til NAV området. Det er etablert et samarbeid om utviklingsarbeid knyttet til individuell

plan. Det er blant annet søkt utviklingsmidler gjennom arbeids- og velferdsdirektoratet (se forøvrig rapportering under individuell plan). Fylkesmannen samarbeider med NAV om utvikling av opplæringstiltak knyttet til Vilje viser vei. Det er etablert et samarbeid mellom Grønn omsorg og NAV området. Det søkes etablert et delprosjekt knyttet til NAV i et samarbeid mellom praksis, utdanning og forskning, ved søknad om prosjektmidler gjennom Høgskolen i Bodø til Sosial- og helsedirektoratet.

Sentrale utfordringer Fylkesmannen ser så langt er blant annet spørsmål om hva kommunene som ikke blir NAV kontor før i 2008 og 2009 kan gjøre for å forberede seg? Hvordan sikre et reelt likeverdig samarbeid mellom stat og kommune, gjennom hele gjennomføringsprosessen? Her har vi bl.a. foreslått at det opprettes et nettverk mellom 2007- kommunene for gjensidig erfaringsutveksling.

Avslutning av Småkommuneprosjektet

Avslutningskonferanse ble arrangert i januar, med 80 deltakere. Det foreligger sluttrapport og fire delrapporter på www.fylkesmannen.no/smakommuner. Prosjektleder har deltatt med innlegg på syv ulike nasjonale konferanser. Prosjektet har fått omtale i fire ulike fagblader, og det er skrevet artikkel i en Nordisk bok om prosjektet.

Fylkesmannens engasjement i det regionale partnerskap

Fylkesmannen ved landbruksdirektøren og utdanningsdirektøren deltar aktivt i Partnerskap Nordland, som koordinerer utviklingsarbeidet på regionalt nivå. Partnerskapet driftes av fylkeskommunen, og består i tillegg av andre viktige utviklingsaktører som Innovasjon Norge, NHO, LO, NAV m.fl. Partnerskapet møtes jevnlig, og arbeider blant annet fram det årlige handlingsprogrammet til fylkesplanen, Utviklingsprogram Nordland. Partnerskapet bidrar til å styrke regional samhandling innen næringsutvikling, og fra Fylkesmannens ståsted er samhandlingen med fylkeskommunen og Innovasjon Norge særlig viktig.

Fylkesmannen i Nordland veileder kommunene om deres ansvar for universell utforming. Dette skjer i all hovedsak i forbindelse med behandling av saker etter plan og bygningsloven, inklusiv strategidelen av kommuneplan. Fylkesmannen har i disse dager ferdig et forslag til handlingsplan for universell utforming som vil gi føringer for det videre arbeidet på feltet. I Nordland er fylkeskommunen langt framme i dette arbeidet og Fylkesmannens plan for arbeidet er utformet slik at det gir samordning opp mot fylkeskommunens arbeid.

Fylkesmannen i Nordland har etter at KS fikk ansatt miljøkoordinator hatt flere møter med koordinatoren for å diskutere innholdet i dette arbeidet. I tillegg er det jevnlig uformell kontakt mellom KS og Fylkesmannen i dette arbeidet. Fylkesmannen registrerer at det tar tid å etablere programmet i form av konkrete tiltak/nettverk i Nordland.

Fylkesmannens arbeid mot kommunal landbruksforvaltning er for øvrig nærmere beskrevet under **pkt 2.5**.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

Planlagt tilsyn

Helsetilsynet i Nordland gjennomførte i 2006 tilsyn med somatisk spesialisthelsetjeneste vedrørende habiliteringstjenester til barn ved ett sykehus i fylket. Helsetilsynet i Nordland og

Fylkesmannens sosial- og familieavdeling gjennomførte fire tilsyn med habiliteringstjenester til barn, to i spesialisthelsetjenesten og to i kommunehelsetjenesten, samt tilsyn med tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelmissbrukere ved en institusjon i fylket. Helsetilsynet i Nordland gjennomførte i tillegg 14 andre tilsyn med kommune- og spesialisthelsetjeneste. Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med sosiale tjenester i ni systemrevisjoner, et hendelsesbasert tilsyn og 35 stedlige tilsyn etter Sosialtjenestelovens kap. 4a. Det vises for øvrig til årsrapport til Statens helsetilsyn for gjennomførte tilsyn i 2006.

Kompetanseutvikling sosialtjenesten generelt

Avvik i forhold til oppsatte tiltaksplan på dette området gjelder KIS, kartlegging i sosialtjenesten. Status i kommunene er kartlagt i 2006, men det er for øvrig ikke gjennomført noen andre tiltak. Avvik gjelder også sosialfaglig endringsarbeid i sosialtjenesten. Kurs som var planlagt, er satt på vent. Det er ønskelig å samordne dette med NAV området.

Kompetansetiltak rettet mot sosialtjenesten tar bl.a. utgangspunkt i oppfølging av NAV-området. Se rapportering av tiltak og utfordringer under kap. 2.1. Det tar også utgangspunkt i oppfølging av regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer, herunder kompetanseutvikling og tiltaksplan mot fattigdom. Se rapportering av konkrete tiltak i kap. 3, resultatområde 74.1 og 76.3.2.

Samarbeidspartnere og samordning

Fylkesmannen samarbeidet med kommunene og de regionale kontorene for kompetanseheving (RKK), arbeids- og velferdsstaten i Nordland, Nord Norsk kompetansesenter rus, Høgskolen i Bodø, Fellesorganisasjonen og ulike brukerorganisasjoner (RIO, Marborg og Mental helse) om ulike kompetansetiltak på dette området.

Fylkesmannen søker samordning av de ulike kompetansetiltakene gjennom ulike fora eksternt: Arbeidsutvalg for sosialledere, kontaktforum for de Regionale kontorene for kompetanseheving, ressursgruppa for samordning av individuell plan, samordningsforum NAV Nordland og plangruppe for kompetanseplan for rusfeltet i Nord Norge.

I tillegg samordnes arbeidet internt hos Fylkesmannen gjennom et internt rusforum og forum for barn og unge.

Strategi

Man søker å veilede og støtte kommunene til å ta ansvar for opplæring og kompetanseutvikling, gjennom å gi tilskudd til regionale og fylkesvise faglige fora. Midlene kan brukes til opplæring, veiledning, nettverksarbeid og utviklingsarbeid.

Generelle vurderinger av status og utfordringer

Vi erfarer at rusmiddelarbeidet i større grad enn tidligere har blitt et eget arbeidsområde. Opptrappingsplan for psykisk helse og satsingen på boligsosialt arbeid har bidratt til styring av det kommunale rusmiddelarbeidet. Kommunene kan i økende grad tilby miljøarbeid overfor målgruppen. Tjenesten varierer mellom å være integrert i pleie- og omsorgstjenestene, en egen rustjeneste eller integrert med rus og psykiatritjeneste.

Saksbehandlingsfeil fremtrer oftere i vedtak som gjelder sosiale tjenester enn økonomisk sosialhjelp. Kommunenes kvalitetsarbeid medfører ofte en økt standardisering av tjenestene. Sosialtjenesten har i flere kommuner integrerte skrankeløsninger med Servicetorget. Det ser ut til å være vanskelig å ivareta både tilgjengelighet/service og samtidig sikre personvernet. Vi anser det viktig å være i forkant av denne problemstillingen i forbindelse med NAV. Vi erfarer en større stabilitet blant ansatte i tjenesten i mange kommuner, også i mindre kommuner. Se for øvrig beskrivelse av utfordringer knyttet til NAV, under kap. 2.1.

Kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenestene

Fylkesmannen opprettet i 2006 dialog med KS-Nordland for å innlede et samarbeid i forhold til kvalitetsavtalen som er inngått mellom regjeringen og KS mht. oppfølging av St.meld. 25 – framtidens omsorgsutfordringer.

Innføring av IPLOS i kommunene

IPLOS - Oppfølging av kommuner skjer på oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet. I 2006 hadde Fylkesmannen ikke kontakt med enkeltkommuner. Vi formidlet aktuell informasjon til kommunene gjennom nettsiden vår og informasjonsavisen Resæften.

Etablering av voldtekstmottak

Det er etablert Overgrepsmottak ved Bodø legevakt. Mottaket er etablert som et interkommunalt Overgrepsmottak. Tilbudet omfatter alle kommuner i Salten politidistrikt, i alt 11 kommuner.

Opptappingsplan for psykisk helse

Fylkesmannens oppfølging av Opptappingsplanen for psykisk helse har fortsatt hatt høy prioritet. Individuell oppfølging av de fleste av kommunene har vært det viktigste virkemidlet, sammen med arrangement av ulike seminarer, kurs, møter og samlinger.

En sentral oppgave for Fylkesmannen har vært oppfølging av bruken av individuell plan, og samarbeidsavtaler mellom kommuner og helseforetak/DPS-er. Det har også vært et ekstra fokus på den nye veilederen for psykisk helsearbeid voksne i kommunene, samt gjennomføring av opplæringsprogrammene i skolesatsningen ”Psykisk helse i skolen”.

Samarbeidet intern hos Fylkesmannen innen rusområdet er også prioritert, særlig med fokus på dobbeltdiagnosene. Det har også vært et utstrakt samarbeid innen psykisk helse og arbeid, ”Vilje viser vei” (på fylkes- og nasjonalt plan) og storbyatsningen (i Bodø).

Satsinger innen folkehelse

FYSAK

Formelt i nettverket er det 36 av 44 kommuner som deltar. Aktiviteten har økt ved alle FYSAK-sentralene. Det har i tillegg til et godt utbygd tilbud om fysisk aktivitet til ulike grupper, blitt holdt kostveiledningskurs og røykesluttkurs ved flere sentraler. Alle sentralene har i løpet av 2006 fått tilgang til kursledere innen kostveiledning og røykeslutt.

Ressursgruppe ernæring

Ressursgruppe ernæring har i 2006 hatt fokus på å utarbeide en oversikt over ressurspersoner med ernæringskompetanse i fylket. Flere av gruppemedlemmene blir brukt som foredragsholdere, og opplever stor etterspørsel etter kunnskap.

Grønne kantiner

Fylkeskommunen eier og driver de fleste kantinenene i videregående skoler. Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med fylkeskommunen arrangert kurset "Grønne kantiner" for kantineansatte ved videregående skoler høsten 2006.

Skolefrukt

I Nordland deltar nå 58 % av grunnskolene i abonnementsordningen for skolefrukt. Likevel er elevdeltakelsen forholdsvis lav, bare 21 % av det totale antall elever deltar i denne ordningen. Det finnes andre fruktordninger ved noen skoler.

Helsefremmende skoler

Helsefremmende skoler har vært et satsingsområde siden 2001. Det nasjonale prosjektet "Fysisk aktivitet og måltider i skolen" har inngått som en viktig del i Helsefremmende skoler, og egen prosjektleder ble ansatt for tre år fra 01.08.04. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland. Prosjektet er vedtatt videreført i tre nye år fra 01.08.07.

Samarbeid om røykesluttkurs

Fylkesmennene i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Nordland har inngått et samarbeid med Nasjonalforeningen for folkehelsen om en prosjektleder som vil koordinere røykesluttkurs i de tre fylkene.

2.3 Oppvekst, familie, barnehager og utdanning

Tverrsektorielt samarbeid om unges barn og oppvekst

Forum barn og unge består av en representant fra hver avdeling hos fylkesmannen, og skal bidra til styrket samarbeid om barn og unges oppvekstmiljø. Forumet har arbeidet med utgangspunkt i en handlingsplan, vedtatt av ledergruppen.

I 2006 har forumet bidratt til informasjonsspredning internt. Det har fungert som et nettverk for å spre informasjon mer målrettet. Forumet har bidratt til en økt forståelse knyttet til felles utfordringer. Vi trekker her fram oppvekstkonferansen som har bidratt til en felles økning i forståelse for sentrale saker, og en plattform knyttet til de mest sentrale felles utfordringene, som individuell plan, brukermedvirkning, frafall videregående skole, planarbeid og forebyggende arbeid/ folkehelseperspektivet og spørsmålet "Hvem er de utsatte barna?".

Forumet har videre bidratt til økt samordning/ samarbeid med eksterne parter. Det har blant annet bidratt til å kanalisere informasjon og samarbeidsmøter med eksterne parter. Det er tatt initiativ til samordning vis a vis RKK. Dette bør videreføres. Andre oppgaver har vært gjennomført er formidling av informasjon om tilskuddsordninger, koordinere deltakelse på ulike konferanser, samt avklaring av roller med Ungdommens fylkesting. Samarbeidet med Fylkeskommunen og KS er styrket i 2006 i forhold til Oppvekstkonferansen og innen folkehelsearbeidet.

Forumet har i 2006 bidratt til å oppjustere og samordne veileder på nettet til kommuneplanarbeidet, med spesiell fokus på barn og unge. Det har gitt innspill og veiledet kommuner i forbindelse med skjønnsmidler knyttet til moderniseringsarbeid rettet mot oppvekstområdet. Forumet har også utarbeidet rutiner for hvordan fylkesmannen kan forbedre sin samordning kurs og konferanser rettet mot barn og unge. Andre bidrag har vært informasjonsspredning om grønn omsorg, arrangement av tverrfaglig oppvekstkonferanse med 140 deltakere i samarbeid med Fylkeskommunen og KS og utarbeiding av strategi og opprettet egen samleside for barn og unge. Siden er ikke publisert, fordi vi venter på avklaring om samordning av info med fylkeskommunen. Via oppvekstkonferansen er det samlet informasjon som grunnlag for idébank om ulike prosjekter og tiltak i Nordland rettet mot barn og unge.

I 2006 har forumet deltatt i styringsgruppa i oppvekstprosjektet i Bodø kommune. Det er søkt prosjektmidler for arbeid mot ungdom i risikozonen. Vi har fått positivt svar og planlegger møte med bevilgende myndigheter. Oppvekstkonferansen ga bidrag til en felles plattform i forståelsen av utsatte barn og unge.

Barnevern

I Nordland fylke var det ved årsskiftet 2005/2006 8 barneverninstitusjoner, hvorav to private. En av de private hadde på dette tidspunkt ingen barn plassert. Fylkesmannen har gjennomført tilsyn ved institusjonene i henhold til forskrift om tilsyn ved barneverninstitusjoner. Det er gjennomført revisjoner i alle institusjoner, bl.a. som en del av et landsomfattende tilsyn på området.

Fylkesmannen utarbeider halvårs og kvartalsrapporter i samsvar med de føringer som er lagt fra departementet. Det har vært gjennomført stedlig tilsyn i en kommune i 2006 og gjennomgang av praksis vedrørende henleggelse av barnevernmeldinger i 5 kommuner.

Tre kommuner er ilagt mulkt for vedvarende brudd på fristene vedrørende tidsbruk i undersøkelsessaker.

Fylkesmannen har i samarbeid med BLD arrangert konferanse for ansatte i den kommunale barneverntjeneste med fokus på internkontroll.

Det er avholdt møter med Bufetat Region nord, både med regionkontoret og med to fagteam.

Fylkesmannen er klageinstans på vedtak som er fattet av den kommunale barneverntjeneste. Mange av disse klageene er ikke rettet mot enkeltvedtak som kommunen har fattet, men mot det enkelte opplever som dårlig behandling fra ansatte eller tjenesten generelt. Fylkesmannen vurderer da om disse henvendelsene skal følges opp som tilsynssaker overfor kommunen.

Det vises for øvrig til fylldig årsrapport om tilsyn med barneverninstitusjoner og kommuner, utlagt på våre hjemmesider, <http://www.fylkesmannen.no/nordland>.

Barnehage

Mange kommuner er i mål når det gjelder barnehagedekning. Flere småkommuner har overkapasitet, mens noen få må øke kapasiteten for å nå målet om full behovsdekning. En kommune rapporterer at de ikke vil være ferdig med barnehageutbyggingen før i 2008, mens samtlige andre sier de blir ferdig i løpet av 2007. Hovedutfordringen for fylkesmannen blir å følge opp kommunene i forhold til ulike behov, først og fremst de som har et utbyggingsbehov, men også de andre med utfordringer innenfor økonomi, administrasjon og kvalitetsutvikling.

I Nordland samarbeider de fleste kommunene i regionale nettverk RKK (regionale kompetansekontor). Fylkesmannen har deltatt på RKK-ledernes samlinger og i enkelte nettverk,

og der fått informasjon om og gitt innspill til planer. Hovedfokus i tillegg til barnehageutbygging, har vært implementering av ny barnehagelov og revidert rammeplan. Fylkesmannen har arrangert barnehagesamlinger tre steder i fylket hvor første dag har satt fokus på kommunen som barnehagemyndighet og ny lov, mens andre dag har vært en fagdag med temaer fra rammeplanen. Fylkesmannen har også fordelt kompetansemidler til kommuner og regioner etter innsendte planer for arbeidet med Barnehageløftet.

Fylkesmannen har ikke mottatt klager på foreldrebetalingen, og er ikke kjent med at barnehager har tatt foreldrebetaling over maksimalgrense. Mange kommuner har også i 2006 brukt lang tid på å beregne og fatte vedtak når det gjelder kommunalt tilskudd til private barnehager. Fylkesmannen har arrangert et dagskurs i økonomisk likeverdig behandling og bruk av regnearkmodellen. På dette området har Fylkesmannen i 2006 behandlet klager fra seks private barnehager. I tillegg er det behandlet en klage på godkjenning av privat barnehage. Mange av nordlandskommunene har etter omorganisering blitt tonivåkommuner, og ressursene på administrativt nivå er redusert. Kommunene mangler et koordinerende ledd, og de sliter med oversikt, rapportering, tilskuddberegning og øvrig saksbehandling. Dette resulterer i merarbeid hos fylkesmannen. Det har vært en utfordring å overholde departementets korte frister på ulike oppdrag, gi god informasjon samt råd og veiledning på telefon og e-post og samtidig være tilgjengelig for møter.

Fylkesmannen har i 2006 samarbeidet med høgskolene når det gjelder ”Handlingsplan for likestilling”, ”Menn i barnehage” og ”Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere”. Videre samarbeider vi med høgskolen i Bodø om kompetanseheving for barnehageansatte når det gjelder minoritetsspråklige barn i barnehage. Fylkesmannen samarbeider også med fylkeskommunen og andre aktører i prosjektet Entreprenørskap i barnehagen.

Utdanning

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med ni kommuner og tre friskoler hvor tilsynsystemet var kvalitetsvurdering og kvalitetsoppfølging. I samtlige kommuner, bortsett fra en, og alle friskolene ble den avdekket avvik. Totalt ble det avdekket 17 avvik og gitt 12 merknader på de 12 tilsynene. Selv om alvorlighetsgraden varierer, når en går nærmere inn i årsakene til avvikene, så er det grunn til å være bekymret for hvordan skoleeiere ivaretar sine forpliktelser for å sikre at kravene i opplæringsloven blir oppfylt. Kommunene synes ikke å ha forstått fullt ut rekkevidden av lovkravene i opplæringsloven § 13-10. Det er mangel på systematikk og dårlig oppfølging av resultatene i skolen som er hovedårsaken til avvikene. Selv om resultatene fra tilsynet kan synes nedslående, så er det grunn til å tro at det nasjonale tilsynet og oppmerksomheten rundt tilsynet, ikke minst i media, har vært en vekker for kommunene, også for de kommunene som ikke har hatt tilsyn. Fylkesmannen har hatt en rekke henvendelser om veiledning på dette området.

Fylkesmannen har på grunnlag av funn i vurderingsrapporter fra gjennomføringen av kompetanseutviklingen i kommunene fokusert på hvordan sikre at behovsregistreringene faktisk avspeiler de faktiske og følte behovene på den enkelte skolene. I tillegg har vi vært opptatt av hvordan sikre deltakelse fra lærerorganisasjonene i prosessene. Disse problemstillingene er drøftet i regionalt forum for Kunnskapsløftet, der representanter for skoleeiere (kommuner og fylke), høgskolene, KS, Utdanningsforbundet møter, i særskilte møter med Utdanningsforbundet og planleggingsmøter mellom Fylkesmannen og RKK. Det er derfor grunn til å tro av kvaliteten på de kommunale planene blir ytterligere forbedret i forhold til tidligere planer.

Fylkesmannen har ansvar for referansegrupper, høringsseminarer og oppsummering av høringer av samtlige læreplaner innenfor programområde håndverk og design. På VG2 er det elleve læreplaner for ordinært skoleløp pluss ti planer for særløp. På VG3 er det 37 læreplaner.

Sammen med oss i dette arbeidet har vi Fylkesmannen i Oslo og Akershus samt Fylkesmannen i Vestfold. I 2006 har arbeidet i hovedsak dreiet seg omkring læreplanene for VG2. I tillegg startet vi senhøstes opp arbeidet med rekruttering av fagpersoner for referansegruppene til VG3-planene samt planleggingen av en fagsamling for referansegruppene.

2.4 Arealdisponering og byggesaker

Fylkesmannen i Nordland samarbeider med fylkeskommunen i forbindelse med fylkesplaner og fylkesdelplaner. Fylkesmannen bidrar i denne forbindelse med oversikt og begrunnelse for statlige forventninger i arealpolitikken.

Naturvern

I forbindelse med utredning av nasjonalparker i Nordland er det etablert et tett samarbeid mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen ved at det utarbeides forslag til verneplaner og fylkesdelplaner samtidig. I denne forbindelse legges det stor vekt på næringsutvikling og annen bruk av områdene som vil grense til mulig framtidige nasjonalparker. Det legges vekt på en helhetlig areal og ressursforvaltning. Arbeidene styres av styringsgrupper med deltakelse av Fylkesmannen, fylkeskommunen og kommunene. Prosessene ser så langt ut til å gi ryddige og gode prosesser og det ligger godt til rette for å komme fram til omforente løsninger. Arbeidsformen stiller krav til noe endret samhandling med DN/MD under prosessene.

Fylkesmannen og fylkeskommunen og regionale statlige etater forsøker å koordinere sine signaler om prioriterte arealpolitiske spørsmål overfor kommunene. Det legges vekt på en helhetlig tilnærming i samsvar med de arealpolitiske måla i St.meld 21 (2004-2005). Fylkesmannen har lagt opp til samarbeid med miljøkoordinatoren i KS for å kunne styrke miljøkompetansen i kommunene. Mange små kommuner med liten administrasjon gir nødvendigvis begrenset kapasitet og kompetanse innen plan og bygningsloven.

For å lette kommunenes tilgang på informasjon om statlige føringer innen arealpolitikk og strategidelen av kommuneplanene har Fylkesmannen i Nordland lagt relevant informasjon om dette på Fylkesmannens internettside. I tillegg har Fylkesmannen arbeidet for at de ulike sektors fagdata skal bli tilgjengelig digitalt både for kommunene, andre regionale etater, organisasjoner og enkeltpersoner.

Fylkesmannen har i 2006, som i 2005, lagt spesielt vekt på bedre forvaltning av strandsonen. Fylkesmannen har for den nordlige landsdel hatt ansvaret for etablering av et strandsonenettverk. Det er også gitt skjønnsmidler til kommunene som ligger under Salten Regionråd til et prosjekt for kartlegging og prioritering av friluftsområder/strandsonen.

Fylkesmannen følger opp vassdragssaker på vanlig måte, men registrerer en økende mengde søknader om vasskraftutbygging hvor det hadde vært ønskelig med en samlet vurdering per område. Arbeidet med EUs rammedirektiv for vann kan muligens gi mer helhetlig tilnærming. Videre registrerer Fylkesmannen i Nordland at det er stort behov for å se utbygging av vindkraft i en helhetlig sammenheng. Nordland fylkeskommune skal utvikle en fylkesdelplan for vindmøller hvor Fylkesmannen forventer å delta.

Fylkesmannen i Nordland følger med i kommunenes forvaltning av fjellområdene i Nordland. Med noen få unntak er det lite press på fjellområdene med tanke på fritidsbebyggelse.

Fylkesmannen i Nordland legger i rådgiving og behandling av saker etter PBL i tettbebygd strøk/byer utgangspunkt i St.meld. 23/2001-2002. I de større byene ser Fylkesmannen at det kan

være vanskelig å prioritere hensynet til barn og unge ved fortetting i sentrumsområdene. Ellers registrerer Fylkesmannen at mange kommuner har problemer med å opprettholde tilstrekkelig kompetanse innen bl.a. plan og bygningslovens fagfelt som f.eks. støy.

Jordvern og kulturlandskap

Flere landbruksområder i Nordland er i dag preget av (begynnende) gjengroing med de følger det får for arealbruk og kulturlandskap. I denne konteksten vurderes jordvern hensyn lavt i de fleste kommuner, da de har ”mer enn nok” areal. Fylkesmannen i Nordland har i det vesentlige fokusert på å få kommunene til selv å ta jordvern hensyn i enkeltsaker, men det er også aktuelt å bruke innsigelsesinstituttett, særlig i noen pressområder der landbruksarealene er attraktive til byutvikling og til næringsareal. Landbruksavdelinga prøver å synliggjøre hvilke konsekvenser ulike valg kan gi på lang sikt gjennom å være en aktiv høringsinstans i både plan- og dispensasjonssaker.

I kulturlandskapet i Nordland er gjengroing en stor og viktig utfordring. Gjengroing fører til tap av verdier med både høg kulturhistorisk-, biologisk mangfold- og estetisk verdi. Det er viktig å hindre gjengroing og tap av disse verdiene. For å ivareta kulturlandskapet er levende bygder med aktiv landbruksdrift en forutsetning. Dette gjelder i hele fylket, på inn- og utmark, på øyer, langs kysten og i innlandet.

Topografien i fylket setter mange steder begrensninger for størrelsen og utforminga av jordbruksarealene. Stadig færre landbrukseiendommer i Nordland er i selvstendig drift. Nedleggelse av landbrukseiendommer medfører i stor grad fraflytting og gjengroing av arealer. De drifteenhetene som blir igjen blir større og større og mye av arealene drives stadig mer intensivt og spesialisert. Selv om antall driftsenheter er redusert, er likevel store deler av den mest produktive jorda i drift.

I 2004 var 38 % av arealene i drift leiejord, og det er ikke grunn til å tro at denne andelen er synkende. Kortsiktig muntlige leieavtaler er vanlig og skaper usikkerhet. Dødsbo, sameier eller eiere med liten tilknytning til hjembygda gjør det ofte vanskelig å få langsiktige leieavtaler. Leiejord holdes ofte ikke i like god hevd som egen jord, noe som har sammenheng med risikoen for ikke å få utnyttet investeringene i jorda på en fullgod måte. Leiejord kan føre til lite rasjonell drift med mye kjøring over lange avstander. Det investeres nødvendig i jordkultur når man ikke eier eller disponerer jorda for lengre tid.

Den jorda som ikke lenger er i drift vil ofte være tungdrevet, dårlig arrondert eller ligger litt utenfor de viktigste jordbruksbygdene. Selv om dette i mange tilfeller kan være arealer som har mindre verdi når en snakker om produksjon av mat, er det ofte arealer som har stor kulturlandskapsverdi.

Det er ikke mulig å bevare alt kulturlandskap, derfor må man gjøre et utvalg som helst viser et tverrsnitt av næringstilpassingen i de enkelte delene av fylket. Gjennom ”Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap” er kulturlandskapsverdier registrert og verdisatt. Disse områdene må vises ekstra oppmerksomhet med hensyn til å bevare verdiene de representerer.

Vi har i 2005 og i 2006 valgt å bruke inndratte ”STILK” midler i Nordland for å få laget skjøtselsplaner for særlige verdifulle kulturlandskaper i fylket. I 2006 ble det bevilget 300.000 kr ekstra til kommuner som ønsket å få utarbeidet skjøtselsplaner. Til sammen 10 områder ble valgt ut av kommunene.

Fylkesmannens miljøvernavdeling i Nordland holder på med en gjennomgang av tidligere registrerte områder og en digitalisering av de regionalt verdifulle områdene.

Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen har gitt landbruksfaglige innspill til fem kommuneplanens langsiktige strategidel, åtte planprogram for kommuneplanens arealdel og 31 reguleringsplaner i forbindelse med melding om oppstart. Fylkesmannen har videre gitt landbruksfaglige merknader til 4 kommuneplanens arealdel og 18 reguleringsplaner. Fylkeslandbruksstyret har fremmet innsigelse til to kommunale planer i 2006 der landbruksinteressene var del av innsigelsesgrunnlaget, i begge disse kommunene er man i gang med utarbeiding av KU for planene. I tillegg har Statens Landbruksforvaltning, i tråd med de nye reglene, fremmet innsigelse mot en kommunedelplan i Nordland i 2006 etter at Fylkeslandbruksstyret valgte å ikke følge Fylkesmannens innstilling på innsigelse. Innsigelsen er nå til behandling i Miljøverndepartementet. Fylkesmannen deltok i den forbindelse på befarung i november i 2006.

Fylkesmannen har med bakgrunn i landbrukshensyn påklaget 1 vedtak om å gi dispensasjon fra kommuneplanens arealdel i 2006. Klagen var blant annet begrunnet i hensynet til nasjonalt viktig kulturlandskapsområde. Revisjon av Fylkesplan for Nordland er startet opp og Fylkesmannen bidrar med innspill og deltakelse på arbeidsmøter gjennom Planforum. Det arbeides også med to fylkesdelsplaner i Nordland. Disse koordineres og samkjøres med verneplanprosessene for to nye nasjonalparker i Nordland, og landbruksavdelinga kommer med innspill gjennom disse prosessene.

Det er godt samarbeid mellom landbruksavdelinga og miljøvernavdelinga i forbindelse med ulike verneplaner Fylkesmannen arbeider med. Det er gitt jord- og skogbruksfaglige innspill og vurderinger i forhold til ulike verneplaner, samt at næringsinteressene er synliggjort i verneplansakene. Fylkeslandbruksstyret har hatt *Bruk og vern i Lomsdal-Visten* på høring i 2006. Denne gjelder både vern etter naturvernloven og fylkesdelsplan og konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. I 2007 blir arbeidet med utvidet skogvern i Nordland viktig å følge opp for Landbruksavdelinga.

Forskrift om konsekvensutredning har vært et viktig tema i Nordland i 2006. Kommunene er nå i ferd med å ta sitt økte ansvar i forhold til rollen som planmyndighet i disse sakene, i alle fall på kommuneplannivå. Forskriften er noe vanskelig å anvende fordi den åpner for store tolkningsmuligheter og fordi begrepsbruken ikke harmonerer med annet lovverk og veiledningsmateriale. I forbindelse med ulike konsekvensutredninger har Fylkesmannen gitt landbruksfaglige innspill og merknader, både til utredningsprogram og ved høringer. En viktig sak i Nordland framover blir valg av løsning for Rv 80 inn til Bodø sentrum. Veien kommer i konflikt med viktige landbruksinteresser og Fylkesmannen har varslet at det er fare for innsigelse pga jordvern til i alle fall et av alternativene som utredes.

I Nordland er utbygging til fritidsformål et område innen samfunnsplanlegginga hvor det er høy aktivitet for tiden. Det planlegges store hyttebyer flere steder i fylket og disse ønskes i flere tilfeller lagt til produktive skogsarealer. Dette skyldes blant annet at det i slike områder er infrastruktur tilgjengelig i form av skogsveier. Fylkesmannen i Nordland savner sentrale retningslinjer for bruk og vern av produktivt skogsareal i denne sammenheng.

I Nordland fylke er det 44 kommuner. Avstanden fra nord til sør er 75 mil, som videre er oppdelt av flere fjelloverganger, fjorder osv. Det store antallet kommuner og størrelsen på fylket innebærer at det både er kostnads- og tidkrevende å ha en aktiv dialog med kommunene. Fylkesmannen har ikke gjennomført regionale plankonferanser i 2006. Det er prioritert å få dette

til i løpet av 2007. I tillegg er arealforvaltning tema under kommunekonferansene som landbruksavdelinga hvert år arrangerer. I 2007 vil Fylkesmannen prioritere å utvikle GIS-prosjekter til hjelp i klassifisering og verdivurdering av landbruksareal i Nordland, både på kommune- og fylkesnivå.

På kommuneplannivå og i forhold til større reguleringsarbeider (for eksempel gjennomført av vegvesenet) blir planforum og direkte møter med kommuner/utbyggere/andre offentlige instanser brukt aktivt. Fylkesmannen prioriterer å stille på slike møter og mener en aktiv dialog underveis i planprosessene vil bidra til bedre planer og at landbruksinteressene blir bedre ivarett.

Når det gjelder byggesaker og klagesaksbehandling har Fylkesmannen utstrakt dialog mot enkeltkommuner for å klargjøre tolkning og praksis i forhold til lovverk og juridiske problemstillinger. På grunn av stor saksmengde har vår saksbehandlingstid på klagesaksbehandling etter plan- og bygningsloven vært på rundt 4 måneder som et beregnet gjennomsnitt. Dette er ikke opp til forventninger og krav fra departementet da det her legges opp til en saksbehandlingstid på maks tre måneder. Situasjonen ser imidlertid lysere ut ved inngangen til 2007 da vår saksbehandlingskapasitet på dette området er styrket med en jurist.

I løpet av de siste to årene har antallet innkomne plansaker til embetet blitt fordoblet. For 2006 er det registrert 834 innkomne dokumenter vedrørende arealplaner. Disse behandles av et internt planforum der alle avdelinger med planfaglige oppgaver er representert.

I sammenheng med oppstartmeldinger i plansaker minner Fylkesmannen spesielt om at risiko- og sårbarhets hensyn skal innarbeides i alt arealplanarbeid som et selvstendig premiss – på lik linje med andre hensyn som inngår i planleggingen.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen har også i 2006 prioritert arbeidet med å styrke kommunene som landbrukspolitisk aktør. Kommunene i Nordland har vært invitert til en rekke møter og seminarer på fagområder som miljøvirkemidler delegert til kommunene, skogbruk og grønn omsorg. For nærmere omtale vises det til rapportering til embetsoppdraget til LMD.

Det er gjennomført en tre dagers samling der målgruppen i første rekke var nytilsatte i kommunal landbruksforvaltning, men hvor også andre tilsatte har fått anledning til å friske opp gammel kunnskap. Hensikten med disse samlingene, som gjennomføres år om annet, er i første rekke å sørge for at nytilsatte blir kjent med ansatte hos Fylkesmannen, og omvendt. Videre gis det kort innføring i faglige og forvaltningsmessige tema på områder der det er og skal være et tett samarbeid mellom kommunene og Fylkesmannen.

Som et viktig ledd i kompetansesenterfunksjonen har Fylkesmannen i nært samarbeid med Innovasjon Norge i Nordland og Utviklingskompetanse AS utviklet et kompetansegivende kurs i prosjekt- og prosessledelse: "Prosjektretta nærings- og bygdeutvikling". Formålet har vært å kunne gi kommunalt ansatte som arbeider med næringsutvikling et tilbud om kompetansemessig oppgradering for å bli bedre næringsutviklere, og samtidig sette fokus på betydningen av at kommunene engasjerer seg i nærings- og bygdeutvikling. Kurset er gjennomført i løpet av høsten 2006, og ble lagt opp slik at deltakerne kunne arbeide med konkrete utviklingsprosjekter i løpet av kurset. Kurset kan lede fram til eksamen på bachelor eller master nivå. Tilbakemeldingen har vært gode, og det er arbeidet med mange gode prosjekter.

Generelt opplever vi at både kompetanse og kapasitet innenfor landbruk og næringsutvikling svekkes i kommunene, særlig de minste. Innenfor stramme rammer er det mange kommuner som ikke prioriterer å opprettholde en landbruksfaglig kompetanse. Dette er en stor utfordring for

Fylkesmannen og medfører en relativt høy ressursbruk fra vår side for at gårdbrukerne skal ha relativt likeverdige rammebetingelser i hele fylket. Vi opplever at Fylkesmannen i økende grad blir et sikkerhetsnett for å opprettholde et godt forvaltningsapparat og at dette går utover vår mulighet til å gjennomføre gode kontrolltiltak og å ta tak i eget utviklingsarbeid. Gjennom året har vi hatt forespørsler på de fleste områder innenfor landbruksforvaltningen. De mest arbeidskrevende og prioriterte områdene fra vår side har vært:

- Direkte veiledning til kommunene på tilskudds og erstatningsordningene. Dette vært særlig merkbart omkring de nye tilskuddene i regionalt miljøprogram.
- Veiledning i forhold til juridiske spørsmål innen landbruk er et område der Fylkesmannens kompetanse blir stadig viktigere for at landbruket skal ha relativt likeverdige rammebetingelser i hele fylket.
- Bygningsplanlegging og dyrehelsesprosjekt er områder med økt pågang da denne type kompetanse nå er helt borte på kommunalt nivå.
- Innføring av elektronisk gårdskart, se rapportering på område 26.2.

Det er en utfordring å skulle holde 44 kommuner oppdatert på alle fagområder, men vårt inntrykk er at kommunene er tilfreds både med den daglige kommunikasjon med oss og med den faglige oppgradering som Fylkesmannen er i stand til å gi.

Bioenergi og økt avvirking var hovedtema på seminar som ble arrangert i april 2006. Målgruppe for seminaret var kommunene i Nordland, Allskog, Statskog, Nordland bondelag og Nordland bonde- og småbrukerlag.

I samarbeid med Innovasjon Norge har Fylkesmannen kartlagt potensialet for økt bruk av bioenergi ut fra eksisterende større bygg med vannbåren varme, planlagte nye større bygg og nye byggeområder. Tilbakemeldingene fra kommunene viser at det i mange kommuner er mange større bygg med vannbåren varme og planer om nye byggeprosjekt der det vil være aktuelt å vurdere overgang til biomasse som energikilde. Fylkesmannen har også fått innvilget midler fra Innovasjon Norge til informasjon om mulighetene i bioenergi. Seminarserie skal arrangeres vinteren 2007.

I samarbeid med næringa og kommunene er det utviklet to prosjekter med mål om økt bruk av trevirke som er delfinansiert med BU-midler. Vesterålen skogeierlag eier mobiliseringsprosjektet "Skogsvirke som energi for vannbåren varme i Lofoten og Vesterålen" som starta våren 2006, der målet er etablering av bioenergianlegg i regionen. Allskog eier prosjektet "Økt hogst og bioenergibruk i Salten", der hovedmålet er økt bioenergibruk og økt avvirking av de eldste plantefeltene. Fylkeskommunen og Innovasjon Norge er også delaktige i disse prosjektene.

Avvirkingen for salg i Nordland økte fra 120 000 m³ i 2005 til 145 000 m³ i 2006. Dette er en økning som indikerer at skogreisingsområdene på kysten og i nordfylket er på full tur inn i avvirkningsstatistikken for Nordland. Relativt sett var økningen i avvirking størst i nordfylket med økning fra 17 000 m³ til 26 000 m³.

Fylkesmannen har i samarbeid med Nordland fylkeskommune, og dialog med skognæringa, industrien og kommunene, utarbeidet innspill til nasjonale strategier for økt avvirking. I Nordland har vi sett det som tjenlig å skille mellom Helgeland og nordfylket når det gjelder utfordringer og tiltak. For nærmere beskrivelse, se rapportering på embetsoppdraget.

Fylkesmannen i Nordland er inne i flere prosesser med utredning av nasjonalparkplaner og forvaltningsplaner for nasjonalparker. Framdrifta følger i all hovedsak planene. Arbeidet med utredning av nasjonalparker blir samkjørt med Nordland fylkeskommune som utarbeider

fylkesdelplaner for større omliggende områder. I dette arbeidet deltar også kommunene. Samkjøring av verneplanutredning og fylkesdelsplan, med fokus på utviklingsmuligheter gir gode prosesser og mulighet til å se bruk av områdene i en større helhet. Bestillingsdialogen mellom Fylkesmannen og SNO fungerer godt.

Arbeidet med utvidet skogvern er svært komplisert i Nordland. Statsskog er en viktig leverandør for de to store foredlingsbedriftene for skog i Nordland og fra bedriftenes side er det engstelse for at skogvern, som en av mange faktorer som gir usikkerhet for nødvendig tilgang til virke, kan true virksomheten. Fylkesmannen i Nordland ser det som viktig at det under prosessen med utredning av skogvern blir foretatt en breiere utredning hvor og effekten for foredlingsbedriftene blir belyst. Fylkesmannens miljøvernavdeling og landbruksavdeling har et tett samarbeid i saken og har og etablert kontakt mot de berørte interesser.

Fylkesmannens arbeid for dokumentasjon av områder viktig for biologisk mangfold utføres fortløpende etter en stans første halvår 2006 som følge av permisjoner.

Fylkesmannen i Nordland har ett tett samarbeid mellom landbruksavdeling og miljøvernavdeling i rovviltforvaltningen. Konfliktnivået er høyt av flere årsaker. For å få ned konfliktnivået vil Fylkesmannen særlig peke på følgende punkter:

- For jerv ser vi at det lisensjakta er vanskelig og at det derfor er vanskelig å få redusert antall jerv ned mot bestandsmålet uten at det tas i bruk ekstraordinære tiltak for eksempel i regi av SNO. Å få ned jervebestanden ned kot bestandsmålet er svært viktig.
- Særlig på indre strøk av Nordland vil en ha et stort rovdyrtrykk ut fra bestandsmål og forvaltningsplan. Her er det nødvendig at landbruksnæringa der det ligger til rette for det foretar tilpasninger av drifta som for eksempel i form av oppbygging av beredskapsarealer. Fylkesmannen ser at det pr dato mangler vilje til dette i deler av landbruksmiljøet fordi beiteretten i utmark anses som truet i disse områdene.
- Kontakten med mattilsynet er etablert formelt i 2006, gjennom møter og praktisk arbeid. Men Fylkesmannen ser at det fortsatt er behov for bedret dialog og samhandling.
- Manglende tillitt til bestandsovervåkingen av rovvilt gir konflikter. Her bør innsatsen økes ytterligere.

Arbeidet med sikring av viktige friluftsområder i kystsonen følges opp.

Fylkesmannen i Nordland har prioritert arbeidet med prioriterte helse- og miljøfarlige kjemikalier, bl.a. ved gjennomføring av flere tilsynsaksjoner. Fylkesmannen vil bemerke at kostnadene knyttet til disse aksjonene blir svært store i Nordland pga store avstander, dyre flyreiser og at mye arbeidstid går til reise. Ved innføring av ny gebyrforskrift vil det være viktig at en ved tilbakeføring av midler til det enkelte fylke tar med at den reelle kostnaden pr tilsyn er langt større i et fylke med store avstander og flyavhengighet, enn i arealmessig mindre fylker.

Arbeidet med EUs rammedirektiv for vann er fulgt opp. Året ble brukt til å bygge opp gode samarbeidsrelasjoner med aktuelle regionale aktører og da med vekt på Fylkeskommunen som planmyndighet. Arbeidet med forurensede sedimenter, avfallsdeponier og IPPC direktivet er fulgt opp, og miljøstatus oppdateres etter plan.

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Stormen "Narve" kom inn over Nordland 18. januar. Det ble registrert vindstyrke opptil 35 m/s. Spakning kom 21. januar. Fylkesmannen var aktivt ute i media og oppfordret kommunene til å vurdere sikkerhetstiltak. Kommunene og innbyggerne var forberedt. Veier og bruer ble stengt,

innstilte fly og innstilt båttrafikk, strømbrudd og utkoblinger, stengte barnehager og skoler og ellers skader på bygninger og infrastruktur. Det ble ikke rapportert om personskader. Under stormperioden holdt Fylkesmannen samrådsmøter med politi, vegvesen, sivilforsvar og forsvaret. I etterkant av hendelsen ble det arrangert evalueringsmøter i Bodø og Mosjøen der også kraftforsyningen var representert.

Det har blitt gjennomført tilsyn med fem kommuner på dette området. Fokus på tilsynene har vært kommunens plan for kriseledelse, risiko- og sårbarhetsanalyse samt integrering av samfunnssikkerhet i kommunes arbeid etter plan- og bygningsloven.

I det årlige møtet i Fylkesberedskapsrådet ble det denne gangen fokusert på eventuelle tiltak dersom det skulle bli konstatert utbrudd av "Fugleinfluenza" i fylket. Et annet sentralt tema var "Informasjonsberedskap" der det bl.a. ble gitt en gjennomgang av UD's erfaringer på dette området. Forsvarets bidrag til samfunnssikkerhet i nord ble belyst av representanter fra Landsdelskommando Nord-Norge.

Vi har også gjennomført fire øvelser der til sammen 14 kommuner har deltatt med sine kriseledelser. Øvelsene har vært gjennomført som diskusjonsøvelser. Hovedtema har vært krise og risikokommunikasjon, omsorg for skadde og pårørende og kommunens rolle og oppgavefordeling i forhold til politi/lensmann. En av øvelsene tok for seg en atomrelatert hendelse og ble avholdt spesifikt for Narvik kommune.

Den 3. oktober signerte tre politimestere og Fylkesmannen ny avtale om regional samordning i Nordland ved kriser og katastrofer i fredstid. Avtalen avklarer forholdet mellom Fylkesmannens samordningsansvar og politimesterens koordineringsansvar på regionalt nivå.

Arealbruken legger vesentlige føringer for utviklingen av risiko- og sårbarhetssituasjonen i samfunnet. En grundig og god arealplanlegging er et viktig forebyggende tiltak for å bygge et trygt og robust samfunn. Fylkesmannen er derfor opptatt av at risiko- og sårbarhetshensyn blir synliggjort og ivaretatt i alt arealplanarbeid - på lik linje med andre hensyn som inngår i planleggingen. Det er i denne sammenheng gjort bruk av innsigelsesinstituttet.

Det har også vært god dialog og kontakt med de militære myndigheter v/Landsdelskommando Nord-Norge. I mai ble det arrangert et sivilt-militært kontaktmøte med deltakere fra hele den nordlige landsdelen. Videre er oppdraget med å utføre en "Fylkes-ROS" for Nordland står fortsatt på "vent". Dette av ressursmessige grunner. Et mer "formalisert" samarbeid på Nordkalotten innen beredskapsområdet holdes fortsatt ved like. I år ble det arrangert en beredskapssamling i Luleå.

3. Rapportering på resultatområder

Resultatområde 31-37: Utdannings- og forskningsdepartementet

31.1 Tilsyn

Totalt har fylkesmannen brukt om lag 30 ukeverk på tilsynsaktiviteten. Som et tiltak i intern opplæring i tilsynsmetodikk har to medarbeidere hospitert ved fylkeslegens tilsyn med kommunehelsetjenesten. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn i 9 kommuner hvor § 13-10 i opplæringsloven om forsvarlig system for vurdering og oppfølging av om kravene i opplæringsloven blir oppfylt var til tilsynsystema. I tillegg var § 9-1 om forsvarlig ledelse tema i en kommune. Fylkesmannen gjennomførte også tilsyn i 3 friskoler med tilsvarende tilsynsystema.

Tilsynet med kommunene avdekket 12 avvik. I tillegg ble det gitt 8 merknader. I bare en av kommunene ble ikke avdekket avvik eller gitt merknad. Tilsvarende ble det avdekket 5 avvik og gitt 4 merknader i forbindelse med tilsynet med friskolene. Samlet sett kan resultatet virke noe nedslående. Det er vanskelig å lese noe mønster ut av resultatene. Det er liten eller ingen forskjell mellom store og små kommuner, eller hvordan kommunene er organisert. Men dersom en går litt nærmere inn på de ulike avvik vil bildet bli noe mer nyansert. Likevel viser tilsynet at kommunene ikke i tilstrekkelig grad har fullt ut forstått rekkevidden av lovkravet i § 13-10. Det er grunn til å tro at oppmerksomheten rundt det nasjonale tilsynet har, også i media, har vekket kommunene til å ta skoleeierrollen alvorlig. Tilsyn etter § 8-2: 9 skoler i 7 kommuner så ut til å bryte Stortingets forutsetning om forsvarlig gruppestørrelse. For 5 av skolene ble det påvist feil i GSI-registreringen. Ett oppvekstsenter består av tre fådelte skoleenheter. De deler på ressurser og elever slik at registreringen ble komplisert, men tilfredsstillende samlet kravet om gruppestørrelse. 3 skoler i 2 kommuner ble gitt pålegg om å øke ressurstildelingen. Den ene kommunen har økt rammen for skolen, mens den andre kommunen har omdisponert/omdefinert ressursbruk internt på skolen.

Oversikt over tilsyn etter opplæringsloven § 13-10 og friskoleloven § 5-2:

Tilsynsobjekt	Tema – myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Ressursbruk	Kommentar
Vefsn kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Vefsn kommune ivaretar ikke sitt ansvar for at skolebasert vurdering blir gjennomført etter forutsetningene.	1. Kommunens system for oppfølging av skolens arbeid med skolebasert vurdering vil over tid ikke være egnet til å avdekke eventuelle forhold i strid med lovverket 2. Kommunens delegasjonsreglement er ikke oppdatert i forhold til gjeldende lovverk		10 dagsverk	
Øksnes kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	1. Øksnes kommune (skoleeier) har ikke et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskriftene blir oppfylt. 2. Øksnes kommune (skoleeier) ivaretar ikke sitt ansvar for at skolebasert vurdering blir gjennomført etter forutsetningene.	1. Delegasjonsreglementet er ikke oppdatert med utgangspunkt i gjeldende lovverk. 2. Det er uklare ansvarsforhold knyttet til kommuneadministrasjonen i forhold til skoleområdet.		10 dagsverk	
Gildeskål kommune	Opplæringsloven § 9-1, 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	1. Gildeskål kommune har ikke et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskriftene til denne blir oppfylt. 2. Gildeskål kommune ivaretar ikke sitt ansvar for at skolebasert vurdering blir gjennomført etter forutsetningene.	Manglende delegasjoner fra rådmann fører til uklarhet med hensyn til ansvarsforholdene innen utdanningsområdet i kommunen.		8 dagsverk	

Tilsyns-objekt	Tema – myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Ressursbruk	Kommentar
		3. Gildeskål kommune har ikke en forsvarlig ledelse av skolene.				
Bodø kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Bodø kommune ivaretar ikke sitt ansvar for at skolebasert vurdering blir gjennomført etter forutsetningene	Manglende delegasjoner fra rådmannen fører til at det blir fattet ugyldige vedtak knyttet til oppl. loven		3,1 ukeverk	
Træna kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	1.Træna kommune har ikke et system for vurdering av om krava i oppl.loven og forskriften til loven er oppfylt 2. Træna kommune ivaretar ikke sitt ansvar for at skolebasert vurdering blir gjennomført etter forutsetningene.	1. Kommunens organisering av ledelse medfører uklare ansvarsforhold knyttet til oppl.loven § 13-10 2. Kommunens delegasjonsreglement er ikke oppdatert i forhold til dagens lovverk samt i forhold til kommunens organisering		3,1 ukeverk	
Lurøy kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Ingen avvik	Ingen merknader		10 dagsverk	
Vestvågøy kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Vestvågøy kommune har ikke et forsvarlig system for vurdering av om kravene i oppl.loven og forskrift blir oppfylt. Kommunen følger ikke opp den skolebaserte vurderinga og ser ikke til at den skolebaserte vurderinga blir gjennomført etter forutsetningene.	Ingen merknader		10 dagsverk	
Lødingen kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Lødingen kommune har ikke et forsvarlig system for vurdering av om kravene i oppl.loven og forskrift blir oppfylt og for å følge opp resultatene av disse vurderingene	Ingen merknader			
Saltdal kommune	Opplæringsloven § 13-10, forskriften § 2-1, 2-2	Saltdal kommune har ikke et forsvarlig system for vurdering av om kravene i oppl. Loven og forskrift blir oppfylt og for å følge opp resultatene av disse vurderingene	Ingen merknader		3.1 ukeverk	
Kjella friskole	Friskoleloven § 5-2	Styret for skolen har ikke et system for vurdering av om lovmessige krav blir oppfylte.	Skolen har ikke sørget for å engasjere elevene i arbeidet med HMS ved skolen.		6 dagsverk	
Abygda friskole	Friskoleloven § 5-2	1. Styret for skolen har ikke et system for vurdering av om lovmessige krav blir oppfylte. 2. Skolen har ikke etablert foreldreråd.	1. Styret har ikke sørget for å informere elevrådet om styremøter. 2. Skolen har ikke sørget for å engasjere elevene i arbeidet med HMS ved skolen.		6 dagsverk	
Bindals- eidet friskole	Friskoleloven § 5-2	1. Styret for skolen har ikke et system for vurdering av om lovmessige krav blir oppfylte. 2. Styret har gjort delegeringer som er i strid med gjeldende lovverk.	1. Skolen har ikke sørget for å engasjere elevene i arbeidet med HMS ved skolen.		6 dagsverk	

Fylkesmannen fikk i september 2005 oppdrag fra Utdanningsdirektoratet å føre tilsyn med fylkeskommunens praktisering av gratisprinsippet knyttet til pålegg om å kjøpe bærbar PC for elever i videregående skole. Denne saken har dratt ut i tid. Etter purringer og møte med fylkeskommunen ser det ut til at en er kommet fram til en løsning som sikrer at elevene ikke får ekstra kostnader med ordningen.

31.2 Klagebehandling

Antallet klager viser en svak økning fra 2005 til 2006, når en holder klagene på eksamenskarakter og klagene på standpunktkarakter utenfor, fra 77 til 88 klager. Andelen av klagene som fikk medhold gikk ned fra 14 % til 10 %.

Spekteret av klagesaker er blitt utvidet de siste årene. Klager med hjemmel i introduksjonsloven og barnehageloven utgjør i dag om lag en femtedel av klagesakene. Disse klagenene er ofte mer kompliserte enn andre klagesaker, slik at tidsbruken på klagesaksbehandling har økt vesentlig de siste årene. Saker som har utfall "annet" er en uensartet gruppe. I hovedsak er dette saker som er foreløpig behandlet av FM, og hvor man av ulike grunner har sendt saken tilbake eller bedt kommunen gjøre ytterligere arbeid i saken. Saken har så fått sin løsning i kommunen.

Trinn Saksområde	antall	ikke medhold	medhold	sendt tilbake	avvist	annet
Før opplæringspliktig alder § 5-7 Spesialpedagogisk hjelp	3	2		1		
Grunnskole						21
Kap 5 Spesialundervisning	48	9	5	13		
§ 2-8 Særskilt språkopplæring				1		
Skyss	8	8				
Skolebytte	5	2	1	2		
Kap 9A Psykososialt skolemiljø	3	2		1		
Kap 9A Fysisk skolemiljø						
Videregående opplæring						
§ 3-1 Inntak til særskilt prioritert utdanningsprogram	1		1			
Kap 5 Spesialundervisning	2	1		1		
Private skoler						
Opplæring voksne						
§ 4A-1 Grunnskoleopplæring for voksne	1			1		
Introduksjonsloven	9	5	1		3	
Klage - sakskostnader forvaltningsl § 36	1		1			
Klage kommunalt tilskudd til private barnehager	6	1		3		2
Klage – godkjenning av barnehage	1			1		
SUM	88	30	9	24	3	23

	Antall	Ble stående	Gikk opp	Gikk ned	Ny vurdering
Klage - eksamenskarakter norsk	22	15	6	1	-
Klage - standpunkt karakter	112	-	-	-	17

32.1 Nasjonale prøver, eksamen

Kvalitetssikring av Nasjonale prøver

Ingen midler var bevilget og vi har heller ikke ført utgifter på dette området. Fylkesmannen i Nordland deltok med to personer på Utdanningsdirektoratets informasjonsmøte om Nasjonale prøver i november 2006. Vi har sendt ut kompetansebevis til alle ekspertvurderere. Alle avtaler med ekspertvurdererne er sagt opp. Vi mottok ingen innsigelser på dette. Ellers har innsatsen bestått i å svare på henvendelser om Nasjonale prøver fra kommuner og skoler. Nasjonale prøver har også vært tema på planleggingsmøte mellom Fylkesmannen og regionale kontorer for kompetanseutvikling. Tidsbruk: ca 2 uker.

Eksamen grunnskole

Fylkesmannen i Nordland har hatt ansvaret for fellessensureringen av avgangsprøvene i norsk skriftlig for Nordland, Troms og Finnmark. Omlag 2600 elevbesvarelser ble vurdert av 36 sensorer. Det kom 22 klager som fire sensorer behandlet. Fellessensur og klagesensur for de tre fylkene kom på kr 772 000. Avdelingens arbeidsinnsats totalt for eksamen i grunnskolen er ca 26 ukeverk.

Eksamen videregående opplæring

Fylkesmannen i Nordland har ansvar for å ta i mot oppgavebestilling til sentralt gitte prøver i videregående opplæring. I tillegg deltar vi på sensurmøter sammen med fylkesmennene i Troms og Finnmark. Ut over dette er det meste av arbeidet knyttet opp mot problemløsning i forbindelse med henvendelser fra fylkeskommunen og fra de videregående skolene. Arbeidsinnsatsen totalt for eksamen VG er ca (6+4=) 10 ukeverk.

32.2 Skoleporten

Arbeidet med Skoleporten har i 2006 vært i stor grad begrenset til brukerstøtte. Ressursbruk knyttet til brukerstøtte anslås til 3 dager. Dette har i store trekk dreid seg om arbeid knyttet til brukertilgang. En kan muligens forventes at arbeidet med skoleporten vil øke i 2007-2008 ettersom de nasjonale prøvene gjenopptas og resultatene derfra skal aggregeres inn i Skoleporten. I forkant av tilsyn søker en å få et så godt og bredt bilde av kommunen som mulig. I denne prosessen blir også Skoleporten til en viss grad brukt.

33.2 Kompetanseutvikling

Fylkesmannen har fulgt opp sentrale satsingsområder, dels ved å fordele midler etter politiske vedtatte planer fra skoleeiere og etter søknad (andre fremmedspråk og naturfag), og dels ved å delta i planlegging av aktiviteten i regionene sammen med det regionale nettverket RKK. Fire ganger i året har Fylkesmannen møter med RKK for å diskutere strategier og satsingsområder for kompetanseutvikling.

Fylkesmannen har opprettet et regionalt forum for Kunnskapsløftet. Forumet består av representanter for kommunene, fylkekommunen, KS, høgskolene, organisasjonene, foreldre og andre kompetansemiljø. Foruten å være et informasjonsforum, diskuteres ulike problemstillinger knyttet til satsingen på kompetanseutvikling. Forumet har blant annet drøftet hvordan få kartlagt behov for kompetanseutvikling på den enkelte enhet på en best mulig måte.

Fylkesmannen har fordelt kr 1 628 000 etter søknad til videreutdanning i 2 fremmedspråk.. Totalt er 158 lærere som har deltatt på videreutdanning i 2. fremmedspråk. Hovedtyngden av disse tok videreutdanning i spansk. Alle tiltakene ble gjennomført som desentraliserte opplegg. På tilsvarende måte har Fylkesmannen fordelt kr 977 000 etter søknad til videreutdanning i naturfag. Her har 71 lærere deltatt på kompetansegivende kurs.

Både når det gjelder videreutdanning naturfag og 2. fremmedspråk har samlet søknadsbeløp langt oversteget tildelingen. Når det er flere lærere som deltar på kompetansegivende tilbud i 2. fremmedspråk enn i naturfag, har det selvsagt sammenheng med forskjell i bevilgningen, men det er også på grunn av tilbudet i 2. fremmedspråk har gått over to år. Midlene for 2006 ble brukt til å videreføre allerede igangsatte tilbud, samt til nye tilbud. Både når det gjelder 2. fremmedspråk og naturfag har det vært et nært samarbeid mellom RKK og kompetansemiljøene. Fylkesmannen har arrangert kurs for lærere, skoleledere og fagmiljø innenfor Gi rom for lesing. Vi har også arrangert kurs for lærere ved fokusvirksomhetene som har deltatt i Likeverdige

utdanning i praksis. I samarbeid med Troms og Finnmark har Fylkesmannen arrangert kurs i norsk for voksne innvandrere og grunnskole for voksne.

Totalt er det seks medarbeidere som har oppgaver knyttet direkte til Kunnskapsløftet eller andre nasjonale strategier. I tillegg har en medarbeider hatt oppgaver knyttet til kvalitetssikring av rapporteringen av bruk av midlene.

Fylkesmannen har vært opptatt av at de kommunale planene skal avspeile det faktiske kompetansebehovet på de enkelte skolene. Dette har vært tema i møter med samarbeidspartene. Det er derfor et håp om at de kommunale planene for 2007 skal bli enda bedre med hensyn å dekke lokale behov. Vi har videre drøftet med Utdanningsforbundet organisasjonenes medvirkning i de lokale prosessene.

33.3 Forsøks- og utviklingsarbeid

Fylkesmannen har ikke mottatt søknader fra kommuner om forsøk med hjemmel i opplæringsloven § 1-4. Fylkesmannen har heller ikke mottatt søknader om forsøk fra fylkeskommunen for videresending til Utdanningsdirektoratet. Det har ikke vært gjennomført informasjonsopplegg knyttet spesielt til forsøks- og utviklingsarbeid.

33.4 Lærende nettverk

I Nordland kom det høsten 2006 i gang to nye nettverk. Ett sør i fylket som ledes av prosjektleder fra Høgskolen i Nesna og ett nord i fylket som ledes av prosjektleder fra Høgskolen i Bodø. Deltagende skoler og kommuner i nettverket ble valgt ut i samarbeid med de regionale kompetansekontorene (RKK). Fylkesmannens rolle i dette prosjektet tilsier at vi bidrar til etableringen av nettverkene, tildeler midler til høgskolene og til kommunene/skolene som deltar i prosjektet samt følger opp prosjektledelsen. I tillegg deltar vi på de nasjonale samlingene som det legges opp til fra utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen følger opp prosjektene gjennom statusmøter med prosjektlederne og jevnlig dialog.

33.5 Nasjonale strategiplaner

Likeverdig utdanning i praksis

Inkludering av opplæringen for språklige minoriteter i kommunenes og fylkeskommunens planer har vært tema i Fylkesmannens møter med lederne for de regionale kontorene for kompetanseutvikling i fylket og i andre aktuelle fora.

Fylkesmannen har bidratt i planlegging og gjennomføring av en nordnorsk konferanse om opplæringen av minoritetsspråklige voksne hvor bl.a. mer fleksibel særskilt språkopplæring, utprøving av ulike modeller for særskilt språkopplæring, europeisk språkperm, erfaringsspredning og formidling av gode eksempler var innhold i konferansen.

Fylkesmannen har hatt kontakt med fokusvirksomhetene i Nordland (en barnehage, tre grunnskoler, en videregående skole og en skole for opplæring av voksne). I samarbeid med Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring, NAFO, arrangerte Fylkesmannen i desember en todagers samling for fokusvirksomhetene. Innholdet i samlingen var erfaringsutveksling/erfaringsspredning og planlegging av arbeidet i 2007 samt kompetanseutvikling. Høgskolen i Bodø, NAFO og Oslo kommune bidro faglig.

35.2 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har utarbeidet strategi for informasjonsarbeid. Et element i denne strategien er at hver medarbeider skal vurdere hvilke saker som skal publiseres på Fylkesmannens heimeside. All informasjon om nasjonal skolepolitikk blir derfor publisert på heimesida.

Fylkesmannen legger opp til å informere om og drøfte implementering og gjennomføring av Kunnskapsløftet i det regionale forumet som er etablert, der representanter for skoleeiere (kommune og fylke), høgskolene, organisasjonene og andre kompetansemiljø er representert.

RKK (Regionalt Kontor for Kompetanseutvikling) er et viktig nettverk for Fylkesmannen for å informere og drøfte gjennomføring av sentrale føringer i den nasjonale utdanningspolitikken. Gjennom dette nettverket blir strategier for arbeidet i de ulike regionene lagt. I tillegg møter representanter for Fylkesmannen i de regionale styringsorgan for RKK, for ytterligere å informere kommunene om Kunnskapsløftet.

Den daglige, telefoniske veiledning og avklaring av problemstillinger knyttet til gjennomføring av Kunnskapsløftet, fra kommuner og skole, har et relativt stort omfang. Det involverer samtlige saksbehandlere som har oppgaver knyttet til Kunnskapsløftet.

Resultatområde 41-45: Barne- og Familiedepartementet

42. Familierett

Familiemekling: Det vises her til egen rapportering pr. 12. januar 2007.

Ekteskapsaker: Det ble i 2006 innvilget 587 separasjoner og 552 skilsmissebevillinger og to skilsmisser etter partnerskapsloven. Tilsvarende tall 2004 og 2005 var 618/491 og 629/519. Saksbehandlingstid for separasjoner har vært 1-2 uker og for skilsmisser ca. 1 – 2 måneder. Det kom inn 46 saker om godkjenning av utenlandsk skilsmisse i 2006 mot 51 i 2005. Disse sakene behandles som regel innen 1 - 3 uker.

44. Familievern

Det er fem familievernkontor i fylket. Alle familievernkontorene har en meget stabil bemanningssituasjon og det er mottatt få klager eller beklagelser på tjenesten. Fylkesmannen har også god og jevnlig kontakt med familievernkontorene i forbindelse med meklingsordningen. Det ble i 2006 avholdt felles kurs på Svalbard for meklere i Nordland, Troms og Finnmark. Det ble gjennomført tilsyn ved alle familievernkontorene i 2006.

45. Barnevern

Jf kap. 3.3 Barn og oppvekst. Egen årsrapport for tilsyn i kommuner og på barneverninstitusjoner. Denne er publisert på www.fmno.no. Resultatområde 45.3
Budsjettmidler informasjon blir rapportert direkte til BFD. Frist er 15. april. Vi behandlet 18 søknader om fritak taushetsplikt for lærere, førskolelærere og ansatte i barneverntjenesten.

Resultatområde 51-52: Justisdepartementet

51.5 Tomtefestelov

Det ble behandlet 3 søknader om oppreisning for oversittelse av fristen for å kreve innløsning av festetomter. Alle tre ble avslått. Ett av vedtakene ble påklaget, og er senere stadfestet i departementet.

52.1 Rettshjelp – fri rettshjelp

Antall innkomne saker 2006: 1822 (inkluderer både fritt rettsråd og fri sakførsel). Hvis vi går på journalpostnivå var antall innkomne journalposter 1947 – av disse var 544 fremmedsaker og 1403 ”norske saker”. Det har vært en nedgang både i antall fremmedsaker og ”norske saker”. Saksbehandlingstiden ligger fast på 1-2 måneder.

Resultatområde 61-67: Kommunal og regionaldepartementet

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Behandling av økonomisaker etter kommuneloven

Gjennomgang av alle fylkets 44 kommunebudsjett. Ingen budsjett opphevet på grunn av formelle feil. Ingen budsjett ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold.

Godkjenning av kommunale låneopptak

Behandlet 10 søknader om godkjenning av kommunale låneopptak. Alle ble godkjent.

Godkjenning av kommunale garantier

Behandlet 9 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak. Alle disse ble en søknad avslått.

63.1 Kommunalrett (Lovlighetskontroll)

Lovlighetskontroll tatt opp etter klage- jfr. kommunelovens § 59 nr. 1: sju saker. I seks av disse sakene ble de kommunale avgjørelsene opprettholdt. I en sak ble vedtaket opphevet (sak om eiendomsskatt i Fauske kommune). Fylkesmannen har ikke tatt opp saker til lovlighetskontroll etter eget initiativ – jfr. kommuneloven § 59 nr. 5. Vi har for øvrig fått flere henvendelser vedrørende saker som i utgangspunktet har vært oppfattet som lovlighetsklager, men som ikke har oppfylt formkravene etter § 59 nr 1.

64 Forvaltningsrett og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen skal veilede kommunene og svare på henvendelser vedrørende forvaltningslov og offentlighetslov i kommunalrettslige saker. Fylkesmannen skal også behandle klager om partsinnsyn i kommunale saker og klager over avslag om begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven. Vi har fått flere henvendelser – både skriftlig og muntlig – fra media og enkeltpersoner som ikke har fått ønsket innsyn i aktuelle saker. Fylkesmannen har fulgt opp disse sakene i forhold til kommunene. Vi har også behandlet 2 klager på avslag etter offentlighetsloven § 9 tredje ledd.

66.1 Byggesaker

Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Klagesaker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak

Det inkom totalt 168 saker fordelt på KRDs og MDs områder. 2 av disse gjaldt klage på avvisning og 21 saker var rene plansaker dvs. klage på reguleringsplan eller bebyggelsesplan. Antall klager i byggesaker var 145. Det ble truffet 160 vedtak. Underinstansens vedtak ble stadfestet fullt ut eller delvis i 109 saker.

Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene

Lengste behandlingstid var 32 uker. Gjennomsnittlig behandlingstid var 17 uker.

Gjenstående saker pr 31.12.06

Det gjensto 61 saker til behandling ved årsskiftet. De siste par årene har det vært stor oppmerksomhet rundt fylkesmennenes saksbehandlingstid i klagesaker. Dette i sammenheng med fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans. I Nordland har saksbehandlingstiden i 2006 på klagesaker etter plan- og bygningsloven i gjennomsnitt vært på rundt 4 måneder. ”Normert” saksbehandlingstid er av departementet satt til maks 3 måneder. Imidlertid har saksbehandlingstiden gått noe ned på slutten av året på grunn av nytilsetting av jurist.

*Saker etter kapittel VIII i plan- bygningsloven (ekspropriasjon)*Saker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak

Det innkom fire saker. Fylkesmannen har truffet fire vedtak som førsteinstans.

Fylkesmannens behandlingstid på saker der det er truffet vedtak

Lengste behandlingstid var 17 uker. Gjennomsnittlig behandlingstid var 8 uker.

Gjenstående saker pr 31.12.06

En sak gjensto.

Resultatområdene 71-77: Fornyings- og administrasjonsdepartementet/ Helse- og omsorgsdepartementet

71.1 Folkehelsearbeid generelt

Resultatkrav

Fylkesmannen skal være kompetanseorgan overfor kommuner og fylkeskommunen i folkehelse spørsmål, og herunder bistå kommunene i utforming av folkehelseplaner. Fylkesmannen skal videre formidle og iverksette statlig politikk og nasjonale programmer på folkehelseområdet og bistå fylkeskommunen i delta i etablering og drift av regionale partnerskap for folkehelse. Det skal rapporteres på status for arbeid med partnerskap for folkehelse og for arbeidet med kommunale folkehelseplaner.

Tilstandsvurdering/status for folkehelsearbeidet i Nordland

Kommunene i Nordland, Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland er opptatt av å få folkehelsearbeidet inn i rammen for ordinær drift, med langsiktige strategier og felles målsettinger. En langsiktig strategi krever mye planlegging, langsiktighet og mulighet for å bygge opp handlingskompetanse hos helsepersonell og andre aktører. Nordland ble partnerskapsfylke for folkehelsearbeid i 2006. Det er undreskrevet partnerskapsavtale mellom Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune. Nordland fylkeskommune har inngått samarbeidsavtale med 9 av fylkets 44 kommuner. Det er kommunene Bindal, Brønnøy, Alstahaug, Vefsn, Fauske, Gildeskål, Rana, Røst og Vestvågøy som har inngått slik avtale. Flere er ”på vent”.

Målet for perioden 2006/2007 er at minst 15 av kommunene har inngått partnerskapsavtaler om folkehelsearbeid med fylkeskommunen. Det har også vært arrangert møter mellom de tre nordligste fylkeskommunene, fylkesmennene og Helse Nord, med hensikt å få til en

samarbeidsavtale eller partnerskapsavtale om folkehelsearbeid. Det har ikke vært gjort noen undersøkelse av helsetilstanden hos befolkningen i fylket i løpet av 2006.

Det ble arrangert folkehelsekonferanse i samarbeid med Fauske kommune og Nordland fylkeskommune 25.-26. september 2006. Det var over 100 deltakere på denne konferansen.

Tilskuddsmidler til lokale folkehelseiltak

Tilskuddsmidler til lokale folkehelseiltak har blitt utbetalt i samråd med Nordland fylkeskommune. Tiltak for barn og unge har blitt prioritert. I Rana kommune er det startet opp et tilbud til overvektige barn og deres familier "Barn i likevekt". Dette er et samarbeidsprosjekt mellom lærings- og mestringssenteret ved Helgelandssykehuset Rana HF og Rana kommune. Prosjektet fokuserer på livsstilsendringer hos familien. Barna får tilbud om gruppetrening med fysioterapeut. Det er fokus på bevegelsesglede og introduksjon til ulike aktiviteter og sport. Foreldrene er inkludert i treninga underveis, og de fikk tilbud om en kurskveld hver annen uke høsten 2006. I tillegg har barna fått individuell oppfølging hos helsesøster. Familiene har også blitt tilbudt å snakke med lege, psykolog, ernæringsfysiolog og fysioterapeut. Kunnskaps- og erfaringsutveksling mellom deltakere og fagfolk. Rekruttering av familier har gått gjennom rekvisisjon fra lege, til lærings- og mestringssenteret ved sykehuset.

Andre tiltak som Fylkesmannen er involvert i er prosjektet "Sprekere skolebarn" i regi av Nordland idrettskrets. Dette er en oppfølging av det tidligere skoleprosjektet "Aktiv oppvekst". Idrettskretsen har også bidratt til å spre budskapet om MER frukt og grønt i idretten, og fått noe økonomisk støtte til de 10 første idrettslagene som meldte seg inn i denne ordningen. Dette viste seg å være en suksess. Fylkesmannen har også bidratt med midler til det nasjonale prosjektet "Fysisk aktivitet og måltider i skolen", jf. eget avsnitt i rapporten om dette. Frivillige organisasjoner har også fått midler, eksempelvis LPP Vesterålen, som har satt i gang tilbud om yoga og trening for både ungdomsskoleelever og voksne. Det rapporteres at tiltakene er godt mottatt, og vellykket ut fra et perspektiv om at de voksne brukerne med psykiske vansker melder om bedre livskvalitet og større mestring av hverdagens krav.

I en kommune har en av ungdomsskolene fokusert på fiskeri og friluftsliv for en gruppe elever. Gjennom fysisk aktivitet og friluftslivsprosjektet har en forent samisk og norsk kultur, med vektlegging av lokal kultur og historie. Nærmiljøet har vært mye brukt, alt fra isfiskekurs til laksefiske både på sjø og i elver, til matlaging med fisk som hovedingrediens. Elevgruppa har også arrangert friluftsdager, skidager og friidrettsdag for barnetrinnet. Det har vært aktiviteter hver uke, og også mange overnattinger ute alle årstider.

"Helse i plan 2006-2010"

4 kommuner deltar i det statlige prosjektet (Brønnøy, Vefsn, Vestvågøy og Fauske). Målsettinga er å bidra til at folkehelsearbeidet og helsekonsekvenser innarbeides i kommunale planer i henhold til plan- og bygningsloven.

"HEPRO"

Det EU/WHO-finansierte prosjektet skal kartlegge ulike aspekter ved helsetilstanden til befolkningen i utvalgte kommuner i Norge, Sverige, Danmark, Estland, Latvia, Litauen og Polen. Det er sendt ut et spørreskjema som skal gi en helseprofil med mer fokus på befolkningens oppfatninger om hva som fremmer deres helse. I Nordland deltar kommunene Brønnøy og Vestvågøy, samt et representativt utvalg av befolkningen i fylket for øvrig. Den internasjonale rapporten vil foreligge i mai 2007.

Lokal mobilisering for økt fysisk aktivitet

Prosjektet gjennomføres i perioden 01.01.07 – 31.12.09 med formål å systematisere og utvikle bedre tilbud og støtte til kommunene i deres arbeid med å integrere tilpasset fysisk aktivitet som en viktig del av lokalt folkehelsearbeid. Arbeidet baseres på erfaringer fra fylkeskommunens eget utviklingsarbeid i perioden 1992-2006, og resultater, modeller og eksempler fra andre fylker og relevante internasjonale miljø. Staten ved Sosial- og helsedirektoratet har bekreftet økonomisk og faglig støtte.

Studium i folkehelsearbeid

Som et ledd i utviklingen av den kommunale kompetansen, har Nordland fylkeskommune i samarbeid med Fylkesmannen i Nordland, i 2006 inngått samarbeid med Høgskolen i Bodø, om et studium i folkehelsearbeid. Studiet startet opp i januar 2007. Ca 40 personer deltar i studiet, som er et deltidsstudium over to semestre med 30 studiepoeng, på mastergrads nivå. Studiet fokuserer på både individuelle valg, levekår og livsstil, og hvilken betydning politiske beslutninger på alle samfunnsområder har for folkehelsen. En rekke ulike emner innenfor helsefremmende og forebyggende arbeid og rehabilitering vil bli behandlet, bl.a. fysisk aktivitet, ernæring, psykisk helse, rusmidler, ytre miljø, arbeidsmiljø og internasjonal folkehelse - og spesielle forhold knyttet til barns, ungdommers, eldres og funksjonshemmede menneskers helse. I tillegg vil kurset vektlegge betydningen av samfunnsplanlegging som verktøy i folkehelsearbeidet (bl.a. "Helse i plan").

FYSAK

36 av 44 kommuner deltar formelt i nettverket. En kommune la i mai ned arbeidet med begrunnelse i økonomiske forhold. Det var en koordinatorsamling i 2006. Kr. 243.000 i aktivitetsmidler er fordelt på 13 kommuner. 7 kommuner i Nordland samarbeider med tilsvarende antall kommuner i Buskerud vedrørende FYSAK-sentraler. Utforming av reseptordning inkludert materiell for helsesamtale, rapporteringsskjema til henvisende instans, informasjons- og veiledningsmateriell er utarbeidet i samarbeid mellom kommunene. Materiellet foreligger nå, og presenteres i Oslo 15.-16. mars 2007. Rapportering av antall gjennomførte "Trening på resept"- opplegg pågår i disse dager. Samlet rapport for dette foreligger i mars 07. Aktiviteten har økt ved alle sentralene. Det har i tillegg til et godt utbygd tilbud om fysisk aktivitet til ulike grupper, blitt holdt kostveiledningskurs og røykesluttkurs ved flere sentraler. Alle sentralene har i løpet av 2006 fått tilgang til kursledere innen kostveiledning og røykeslutt.

71.2 Miljørettet helsevern

Det har vært en del fokus på støyproblematikk i 2006. Vi har mottatt henvendelser om støy fra bjeller på kyr og sauer, støy fra ballbinger, fra ventilasjonsvifter og støy fra veg/jernbane til lekeområder (ute) i barnehage. Vi gitt råd og veiledning til kommuner ved henvendelser, og også sendt henvendelser videre til interkommunale helse- og miljøtilsyn. Fylkesmannen har hatt møte med Mattilsynet der miljørettet helsevern var eget tema. Det har videre vært noen forespørslar angående praktisk anvendelse av regelverket vedrørende legionella.

I Resæften, vår informasjonsavis, var det i 2006 tatt opp temaer som smittevern og MRSA – smitte, gjensidig meldeplikt mellom Mattilsyn og helsetjeneste, helse i plan og helseprofiler. Fylkesmannen har også avgitt uttalelser til flere strategiske kommuneplaner der folkehelse og miljørettet helsevern har vært tema.

Helseavdelingen har mottatt 4 klagesaker etter kommunehelsetjenesteloven kap. 4a. To saker gjaldt klage på støy; fra ventilasjonsanlegg og fra veg/jernbane. Avdelingen har også behandlet klage angående hundeutstilling i idrettshall og forbud mot røyking på serveringssted.

71.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Resultatkrav

Fylkesmannen skal være kompetanseorgan overfor kommuner og fylkeskommunen i folkehelse spørsmål som angår de tre områdene ernæring, fysisk aktivitet og tobakk. Statlig politikk skal formidles og iverksettes i tråd med gitte prioriteringer.

Ernæring

Ressursgruppe ernæring

Ressursgruppe ernæring har i 2006 hatt fokus på å utarbeide en oversikt over ressurspersoner med ernæringskompetanse i fylket. Flere av gruppemedlemmene blir brukt som foredragsholdere, og opplever stor etterspørsel etter kunnskap. Henvendelsene kommer både fra barnehage, skoler, SFO, foreldre. Det er behov for ernæringskompetanse hos alle ansatte i barnehagene. Vi opplever at det er et tydelig behov for folkeopplysning når det gjelder kost/ernæring, dette gjelder også i helsefagutdanningene. Det er et spørsmål om ikke Nordland har behov for en fagperson som arbeider spesielt med ernæring på fylkesbasis, hvor fokus er på det helsefremmende ernæringsarbeidet.

Vi ser av den nye læreplanen, Kunnskapsløftet, at det er svært usikkert om elevene får lage mat. Ressursgruppa har som mål å synliggjøre arbeidet med ernæring, bli mer tydelige. Et av medlemmene i ressursgruppa har laget presentasjon om kostråd og ernæring til praktisk bruk for lekfolk i skole og barnehager.

Foreldregruppa er viktig, det er de som står for innkjøp og lager maten. Nasjonalforeningens daglige leder i Nord-Norge er med i ressursgruppe ernæring. Frivillige lag skolerer frivillige i distriktet, setter i gang tiltak i samarbeid med fagpersoner lokalt. Undervisningsprogrammet Petter Puls er eksempel på dette. Også besteforeldre trekkes inn i dette arbeidet overfor barn og unge. Målsetningen er å få til 2–3 forsøksskoler som har prøvd dette i en by. Det er planer om å sette dette i gang våren 2007.

Det er et mål for ernæringsarbeidet i Nordland at statens anbefalinger/retningslinjer for skolemåltidet/mat i barnehager/serveringssteder følges. I barnehager og skoler må kosthold/kostprofil inn i årsplaner, og følges av en praktisk-pedagogisk metode. Noen steder er dette allerede inne, mens andre steder er det ikke på plass.

Grønne kantiner

Fylkeskommunen eier og driver de fleste kantinene i videregående skoler. Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med fylkeskommunen arrangert kurset "Grønne kantiner" for kantineansatte ved videregående skoler høsten 2006. Kurset var meget populært, og det blir spennende å følge utviklingen i serveringstilbudet i kantinene framover. Det foreligger planer om å arrangere kurs for de resterende kantineansatte vinteren 2007, samt trinn II av dette kurset for alle kantineansatte i løpet av våren 2007.

Skolefrukt

I Nordland deltar nå 58 % av grunnskolene i abonnementsordningen for skolefrukt. Likevel er elevdeltakelsen forholdsvis lav, bare 21 % av det totale antall elever deltar i denne ordningen. Det finnes andre fruktordninger ved noen skoler, som for eksempel at skolen eller enkeltklasser har avtale med den lokale kjøpmannen om å få eller kjøpe billig frukt. Fylkesmannen har ikke oversikt over alle de ulike ordningene som er etablert.

Fysisk aktivitet

Helsefremmende skoler

Helsefremmende skoler har vært et satsingsområde siden 2001. Egen prosjektleder ble ansatt for tre år fra 01.08.04. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland. Prosjektet er vedtatt videreført i tre nye år fra 01.08.07.

Så langt i perioden har 743 lærere fra 174 forskjellige skoler deltatt på kurs og samlinger i prosjektet. Samlinger er gjennomført i alle våre 9 regioner. Rapportering viser at kosthold og fysisk aktivitet må arbeides med over tid. De aller fleste skolene i Nordland har daglig fysisk aktivitet og fokus på skolemåltidet, også de som ikke har fått midler eller deltatt på kurs.

I Rana kommune har de innført heldagsskole for alle barneskolene og her er det flere skoler som har måltidsordninger som er finansiert ved sponning og foreldrebetaling. Mange skoler har fruktordning, både via skolefrukt og lokale avtaler med matbutikker. Skolefruktordninga i sin nåværende form når ikke de som trenger den mest, utsagnet er basert på tilbakemeldinger fra skolene (jfr. gradientutfordringen). 134 skoler har fruktordning. 25 skoler har ordning med måltid og ytterligere 45 har kantineordning, tallene kan være større da disse er basert på de rapportene som foreligger. Foreldrebetalingen ligger i størrelsesorden 600 – 1200 kroner per år for de som har ordning med måltid. 2 skoler har gratis måltid for elevene, takket være sponning. Det rapporteres også at det er mindre oppslutning rundt melkeordningen. Alle videregående skolebygg har fått vannkølere og drikkeflasker. 4 barne- og ungdomsskoler har vannkøler (som vi vet om).

1,3 millioner er brukt så langt på innføring av fysisk aktivitet og fokus på skolemåltid, disse midlene er fordelt som enkelttilskudd til skole og til regionene for kurs- og oppfølgingsvirksomhet. I tillegg har 33 skoler har fått til sammen 1,1 million fra friluftslivsmidlene siden 2001. I 2005 og 2006 fikk ytterligere 33 skoler tilskudd til nærmiljøanlegg, totalt kr. 7,2 millioner.

I samarbeid med Nordland Fylkeskommune har Fylkesmannen i Nordland finansiert underprosjekter med fokus på ernæring, kosthold og fysisk aktivitet. Sprekere skolebarn, 6 skoler med oppfølging fra idrettskretsen med fokus på fysisk aktivitet gjennom idrett og frukt gjennom "MER-kampanjen". LMD, Kortreist mat. Videreutvikling av frukt og grøntordningen i skolen – 21 skoler fikk enkelttilskudd. Til sammen ble det gitt støtte og kursing for kr. 200.000. Friluftsrådene (3 regionale) har fulgt opp skoler i sine regioner med kurs i bruk av uteområder til lek, høsting og stedsbasert læring. Grønne kantiner, kantinepersonell fra 9 av 25 videregående skoler har deltatt på kurs i kost og ernæring. Dette konseptet vil vi videreutvikle og gjennomføre for alle våre videregående skoler. Barnehagene i Fauske, Bodø, Alstahaug, Dønna og Herøy kommune har deltatt på kurs i ernæring og fysisk aktivitet.

97 skoler av totalt 119 skoler med ungdomstrinn var deltakere i VÆRRøykFRI ved årsskiftet. Av de 119 skolene har 11 av skolene under 21 elever totalt.

Tobakk

Ressursgruppe tobakk ble etablert i Nordland i 2003. Ressursgruppa har ikke utarbeidet noe strategidokument, men har arbeidet ut fra de føringer som er gitt i oppdragsbrev fra Sosial- og helsedirektoratet til Fylkesmannen. For 2006 ble rekruttering til VÆRRøykFRI og hjelp til røykeslutt prioritert.

Verdens røykfrie dag 2006

Ressursgruppemedlemmene deltok aktivt på markeringen av Verdens røykfrie Dag, 31. mai. Temaet som ble fokusert på i Nordland, var rekruttering av ungdom til VÆRRøykFRI-programmet. Ungdom fra et idrettslag deltok i markeringen på VrD hvor de bidro med orientering om betydningen av å være røykfri, delte ut gerbera til to jentefotballag som spilte kamp. Dagen ble også markert på Nordlandssykehuset Bodø, hvor ansatte, som er kursledere i røykeslutt delte ut gerbera til ansatte som er røykere, hvor de kom i dialog med disse, og benyttet anledningen til å orientere om mulighet for å få hjelp til å slutte å røyke, og det ble delt ut brosjyrer om røyketelefonen. På noen av avdelingenes pasientstuer ble det satt ut bokser med kort om røyketelefonen og pyntet med litt blomster, for å markere dagen. Kurslederne ble stort sett godt mottatt, det var noen som kommenterte at det var dårlig å gi blomster til røykerne og ikke til dem som ikke røyker. Ved mange ungdomsskoler i fylket ble det delt ut en folder om fordelene ved å være røykfri til ungdomsskoleelevene. Ved noen skoler ble det valgt en litt annen fokusering, der ble det valgt et sterkt budskap i tale og med plansjer på transparent. Det ble i noen skoler lagt fram tall om dødelighet og forklart om sannsynlighet for alvorlig sykdom, og hva slik sykdom innebærer. Det ble snakket om økonomi, og hva du i stedet kan bruke pengene på enn å røyke. Det ble også delt ut plakater, brosjyrer og kort til ungdomsskolene. Mange av ungdomsskoleelevene var interesserte i temaet røyking, og spørsmålet som gikk igjen var, hvorfor tobakk ikke er forbudt.

Røykesluttkurs

Kurslederkurs i røykeslutt ble holdt i Bodø i januar 2006. Det var 14 deltakere. Noen av de nye kurslederne har rapportert at de har holdt kurs innen utgangen av 2006. Fylkesmennene i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Nordland har inngått et samarbeid med nasjonalforeningen for folkehelsen om en prosjektleder som vil koordinere røykesluttkurs i de tre fylkene. Det er flere fordeler for de som velger å gå inn på Nasjonalforeningens modell. Dette vil i første rekke bety at de som er utdannet kursledere, ikke trenger å tenke på markedsføring, påmeldingslister og annen administrasjon. Det eneste de trenger å gjøre er å holde røykesluttkurs. Fylkesmannen i Nordland har siden 2002, i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet, utdannet mange kursledere i røykeslutt i Nordland. I ettertid har noen vært svært aktive som kursledere, mens andre har vært mindre aktive. Noen av fylkets kursledere har inngått samarbeid med Nasjonalforeningen om å holde røykesluttkurs, mens andre ønsker å fortsette å arrangere kursene på egen hånd. Ved slutten av 2006 ble det annonsert 14 røykesluttkurs i fylket gjennom Sosial- og helsedirektoratets gratis annonsering, de fleste av disse i samarbeid med Nasjonalforeningen for folkehelsen.

72.1 Fastlegeordningen og allmennlegetjenesten

Ingen kommuner i Nordland fikk dispensasjon i 2006.

72.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

I Nordland er det to fengsel, hhv. i Bodø og i Mosjøen. Fylkesmannen i Nordland har behandlet henvendelser vedrørende samarbeidet mellom Bodø kommune og Bodø fengsel om helsetjenesten. Vi har besvart henvendelse vedrørende del av stilling ved Salten Psykiatriske Senter som skal brukes på innsatte i fengselet i Bodø. Det har ikke vært henvendelser vedrørende fengselet i Mosjøen.

72.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

Det har ikke vært spesielt fokus på dette område i 2006. Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende i vår informasjonsbulletin Resæften. Det legges dessuten ut ny aktuell informasjon om tema på Fylkesmannens internettside. Det vises for øvrig til tidligere rapporteringer.

72.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

Fylkesmannen har gitt skjønnsmidler – kr.1.000.000,- til en kommune som er under ” Samisk språkområde”. I tillegg er samme kommune innvilget kr.150.000,- til kursing av ansatte i lulesamisk innen helse- og sosialsektoren. Kommunen ønsker å tilrettelegge for et tilpasset og likeverdig tilbud for brukere av helse- og sosiale tjenester.

72.9 Svangerskapsomsorgen

Det har ikke vært spesielt fokus på dette område i 2006. Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende i vår informasjonsbulletin Resæften. Det legges dessuten ut ny aktuell informasjon om tema innen dette området på Fylkesmannen internettside. Det vises for øvrig til tidligere rapporteringer.

72.10 Kjønnsllestelse

Det har ikke vært spesielt fokus på dette område i 2006. Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende i vår informasjonsbulletin Resæften. Det legges dessuten ut ny aktuell informasjon om temaet på Fylkesmannen internettside. Det vises for øvrig til tidligere rapporteringer.

72.11 Tannhelse

Tannhelse er fast tema ved alle tilsyn som gjennomføres ved kommunale sykehjem. Inneværende år har det vært gjennomført 5 tilsyn ved sykehjem. Det ble ikke påvist avvik på aktuelle område.

72.12 Smittevern

Fylkesmannen i Nordland behandlet ikke noen saker etter smittevernloven med forskrifter i 2006. Fylkesmannen mottok i 2006 varsel om utbrudd av smittsom sykdom fra to sykehus og to sykehjem i fylket, jf msis- og tuberkuloseregisterforskriften § 3-4. Det dreide seg om gastroenteritt forårsaket av norovirus. Per utgangen av 2006 var det én kommune som fortsatt ikke hadde vedtatt smittevernplan. Saken følges opp av Statens helsetilsyn.

I Nordland ble det ikke avholdt smittevernkonferanse i 2006. Vi arrangerte konferanse i oktober 2005. Slik vi har forstått Sosial- og helsedirektoratet, er ambisjonen fylkesvise konferanser med ca 1 ½ års mellomrom.

Smittevern herunder infeksjonskontrollprogram, har vært fast tema de siste årene ved tilsyn på kommunale sykehjem. I 2006 ble det gjennomført tilsyn med 5 sykehjem i ulike kommuner. Det ble gitt avvik ved tre av tilsynene vedrørende manglende eller ikke utarbeidet nødvendig skriftlig dokumentasjon for infeksjonsforebyggende og infeksjonsovervåkende tiltak, som skal inngå i infeksjonskontrollprogrammet.

72.13 Strålevern

Embetet har ventet på det nye plangrunnlaget som først nå er ferdig. Fylkesberedskapsrådet har møte en gang i året. I Nordland er fylkesberedskapsrådet og atomberedskapsutvalget slått sammen til ett råd. Fylkesmannen er representert på faste møter mellom fylkesberedskapssjefene og Statens strålevern. Høsten 2006 deltok også representant for Fylkesmannen i Nordland på samling med kriseutvalget. Atomulykke var tema på en øvelse i regi av DSB for Fylkesmannens ledergruppe/kriseledelse og stab i 2006.

De aller fleste kommuner i fylket har planer for helsemessig og sosial beredskap. I en del av de planene som er kommet til Fylkesmannen, er ROS-analysen (som skal være grunnlaget for planen) vedlagt. Risiko for ulykke med radioaktivt materiale er vurdert i noen av disse ROS-analysene. Kommunene nord for Ofotfjorden har lagret jodtabletter. Disse skal skiftes ut i 2007. Det har i regi av Fylkesmannen vært arrangert øvelser med strålerrelevant tema i to kommuner; scenarier med ulykke relatert til hhv. atomdrevet ubåt og transport av kilde.

73.1 Lov om sosiale tjenester

Det vises til rapportering til Statens helsetilsyn.

73.2 Ny arbeids – og velferdsforvaltning

Se rapportering i kap.2.1.

73.3 Kompetanseutvikling og formidlingstiltak

Avvik, strategier, samarbeid/samordning og utfordringer er rapportert under kap. 2.2. For øvrig er følgende gjennomført:

- Deltatt i kontaktforum for de regionale kontorene for kompetanseutvikling
- Deltatt i Kontaktforum for utvikling av sosialt arbeid i Nord Norge
WWW.SosialtArbeid_NordNorge.no
- Deltatt i styret for avdeling for samfunnsfag ved Høgskolen i Bodø
- Veilederforum Nordland er revitalisert <http://webster.hibo.no/veilfor/>
- Informasjonsarbeid via nettside og SOFUS-informasjonsblad for avdelingen
- Har samarbeidet med Høgskolen i Bodø om HUSK-søknad, som ble avslått, og deretter videreutvikling av prosjekt
- Har veiledet kommunene knyttet til tilskuddsforvaltning
- Har deltatt i arbeidsgruppe for utvikling for forslag til handlingsplan for å styrke utøveren i sosialtjenesten knyttet til strategien ”Og bedre skal det bli...”
- Samarbeider med, yter tilskudd til og veileder Regionale kontor for kompetanseheving knyttet til utviklingsarbeid på det sosialfaglige området. Dette har i 2006 i stor grad hatt fokus på NAV og rusmiddel, og er knyttet opp mot nettverksarbeid gjennom de faglige fora som eksisterer i seks av regionene.

73.4 Gjeldsrådgivning

Det er i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet arrangert påbyggingskurs innen økonomisk rådgivning

74.1 Oppfølging av tiltaksplan mot fattigdom

Fylkesmannen følger prosjektkommunene knyttet til TIO (Fauske og Bodø) og barnefattigdom (Andøy, Sortland, Hadsel, Vågan, Vestvågøy, Fauske, Bodø og Narvik). Barnefattigdom er satt på dagsorden i tverrfaglig oppvekstkonsferanse for Nordland. Det er drevet informasjonsarbeid, bidratt til erfaringsspredning og veiledning ut mot kommunene for å stimulere til utviklingsarbeid knyttet til dette feltet. Kurs i samarbeid med Bodø kommune, om metodisk arbeid rettet mot ungdom i sviktsonen, med utgangspunkt i erfaringer fra Sverige, Urkraft. Fylkesmannen har deltatt med innlegg på nasjonal barnefattigdomskonferanse.

Boligsosialt arbeid, gjennomføring av strategien ”På vei til egen bolig” 2005 – 2007. Felles rapportering fra fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark er sendt Sosial – og helsedirektoratet. Rapporten er datert 31.01.07. 7 kommuner i Nordland er med i nettverk; ”Samarbeidsforum i Nordland”, knyttet til Boligsosialt arbeid. I 2006 ble det avholdt 4 møter hvor tema har vært målene i strategien: ”På vei til egen bolig”, samt utveksling av erfaringer mellom kommunene. Husbankens kontor i Bodø og Fylkesmannen har vært tilretteleggere for disse samlingene.

Fylkesmannen har sammen med Sosial- og helsedirektoratet tildelt midler til styrking og utvikling av oppfølgingstjenester til bostedsløse. Følgende kommuner ble tildelt midler i 2006: Bodø, Narvik, Rana og Sortland.

74.2 Universell utforming

Fylkesmannen har deltatt med innlegg på konferanse i regi av Fylkeskommunens råd for funksjonshemmede. Fylkesmannen har nedsatt en arbeidsgruppe på tvers av avdelingene med ansvar for tema.

75.3 Lov om transplantasjon

Det var ikke behandlet noen saker på dette området i 2006.

76.1 Pleie- og omsorgstjenesten

Kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten

Det var i 2006 ikke arrangert egen konferanse for pleie- og omsorgstjenesten i regi av Fylkesmannen, slik vi har gjort tidligere år. Kvalitetsutvikling /kvalitetsforbedring er imidlertid sentrale mål gjennom alt arbeid vi har i forhold til kommunene, både i veiledning som vi gir og i tilsyn og klagesaksbehandling. Det blir regelmessig informert om ulike sider ved kvalitetsarbeidet i informasjonsavisene Resæften og Sofus, og på Fylkesmannens internettside.

Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Alle kommuner fikk tilbud om kurs vedrørende saksbehandling i 2005. Det ble ikke arrangert kurs i 2006. Temaer innen saksbehandling og utarbeiding av individuell plan har inngått i rådgivning, veiledning og tilsyn og klagesaksbehandling overfor kommunene og spesialisthelsetjenesten. På forespørsel fra kommuner og utdanningsinstitusjoner har vi også deltatt på informasjonsmøter og undervisning om saksbehandling.

Dimensjonering av pleie- og omsorgstjenesten

Det vises til rapportering ”Status for investeringer finansiert over eldreplan” til HOD per 01.03. og 01.08.06.

Tjenester til eldre

Nytt utredningsverktøy for demens har vært omtalt i vår informasjonsavis Resæften. Gjennom tilsyn og klagesaksbehandling har vi stor oppmerksomhet rettet mot tjenestetilbudet til eldre. I 2006 ble bruk av omsorgsbolig kontra sykehjem til demente personer tatt opp i flere artikler i vår informasjonsavis Resæften og på Fylkesmannens internettside, samt i brev til alle kommuner.

Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Fylkesmannen i Nordland har bistått SHdir. med kartlegging av situasjonen og behov i kommunene, herunder også bruk av individuell plan.

Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Det vises til rapport sendt Statens helsetilsyn. Fylkesmannen deltar sammen med helseforetakene ved habiliteringstjenesten i fagforum knyttet til sosialtjenestelovens § 4A. Fylkesmannen bistår kommunene med utstrakt veiledning pr. telefon.

Kompetanseutvikling på rusmiddelområdet

Fylkesmannen har samarbeidet med Nord Norsk kompetansesenter- rus og fylkesmannen i Troms og Finnmark, om å utvikle en felles kompetanseplan for Nord Norge. Rusmiddelarbeid var ett av hovedtemaene på årets regionale sosiallederkonferanse. Det er arrangert tre dagskurs for ansatte i kommunene og deres samarbeidspartnere om legemiddelassistert rehabilitering. Det er arrangert tre dagskurs for ansatte i kommunene og deres samarbeidspartnere om somatiske følgetilstander av rus. Fylkesmannen samarbeider med og støtter Rusform Nordland og Miljøarbeiderforum Nordland, som har som hovedaktivitet å arrangere årlige fag- og nettverkskonferanser. Det er arrangert oppvekstkonferanse, hvor tverrfaglig samarbeid om utsatte barn og unge og tidlig intervensjon var et av hovedtemaene. Det er utformet og søkt om støtte til et utviklingsprosjekt rettet mot risikoutsatte barn og unge.

Det er gitt økonomisk støtte til følgende aktører:

- Kommunene, via regionale kontor for kompetanseheving, for å støtte kompetansetiltak i henhold til lokale behov. Følgende tiltak med relevans for rusmiddelområdet er gjennomført:
 - To regioner har arrangert tverrfaglige seminar knyttet til samarbeid om barn og unge som man bekymrer seg for
 - En region har etablert rusforum og gjennomført kompetansetiltak på rusmiddelområdet.
 - En region har arrangert seminar om aktiviseringsarbeid knyttet til rusmiddelmissbrukere
- RIO Nord Norge
- Nord Norsk kompetansesenter rus, for å etablere videreutdanning i rusrelatert arbeid
- Indre Salten utvikling: For etablering av et videreutdanningstilbud innen rus og psykiatri i samarbeid med Høgskolen i Tromsø
- Fylkesmannen har deltatt med faglige innlegg på ulike konferanser: Rusform Nordland, Miljøarbeiderforum Nordland, Nord Norsk ruskonferanse (Te ka slags Nøtte)

- Fylkesmannen har veiledet kommunene i forbindelse med tilskuddsforvaltning og gitt innspill til Sosial- og helsedirektoratet. Syv av de åtte kommunene som søkte slike tilskudd i 2006 fikk positivt svar: Sortland, Saltdal, Vestvågøy, Narvik, Rana, Fauske og Bodø.

Se for øvrig rapportering under punkt om kompetanseutvikling, se punkt 73.3 og kap. 2.2.

76.5 Kvalitet og samhandling

Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Fylkesmannen har i 2006 bidratt i en rekke utviklingsprosjekter innen feltet. Avd. deltar ved fylkeslegen i styringsgruppen for Helgelandsprosjektet med 16 deltagende kommuner som vesentligst omhandler legevakt, men hvor innkjøp av tjenester fra og samarbeid med spesialisthelsetjenesten også er tema. Videre har Fylkesmannen bidratt med økonomiske midler og veiledning ved etablering av Felles akuttmottak (FAM) for sykehuset i Mosjøen og omliggende kommuner i forbindelse med reduksjon av den akuttkirurgiske beredskap ved sykehuset. Samme vedrørende Nordlandssykehuset Lofoten hvor Fylkesmannen også har bidratt med prosjektmidler.

Samhandling mellom tjenestenivåene har for avdelingen vært et prioritert felt hvor vi deltar på møter, konferanser og seminarer, og hvor avdelingens ansatte med jevne mellomrom bidrar med foredrag. Videre har avdelingen kontakt med kommunelege I-fora i fylket og følger jevnlig med i helseforetakenes styrearbeid.

Individuell plan

Fylkesmannen har hatt fokus på dette temaet i mange sammenhenger der de har møtt aktører fra kommuner og spesialisthelsetjenesten. Det er særlig fulgt opp i forbindelse med seminarer som er avholdt. Fylkesmannen leder en ressursgruppe for samordning av arbeidet med utvikling av individuell plan. Andre aktører er Helse Nord, NNK- rus, kommunene ved Regionalt kontor for kompetanseheving, NAV, KS og brukerorganisasjoner. Her settes det blant annet fokus på forankring, samarbeidsavtaler knyttet til koordinerende enhet mellom 1. og 2. linje tjenesten, kompetansetiltak, mv.

Fylkesmannen har i samarbeid med Nord Norsk kompetansesenter for rus igangsatt et forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til Individuell plan i en region, hvor NAV ansatte deltar i utviklingsarbeidet. Oppfølging av prosjekt for samordning mellom 1. og 2. linje med fokus på rus og psykisk helse. Samarbeid med Helse Nord om prosjekt koordinerende enhet, med sikte på å styrke det formelle samarbeidet mellom 1. og 2. linje innen rus, psykisk helse og somatikk med fokus på habilitering og rehabilitering. Bidratt til utforming av prosjekt og søknad om utviklingsmidler hos Arbeids- og velferdsdirektoratet for utvikling av individuell plan i NAV.

Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Kvalitetsutvikling /kvalitetsforbedring var sentrale mål gjennom alt arbeid vi hadde i forhold til sosial- og helsetjenesten i 2006. Fylkesmannen har deltatt med en medarbeider i utforming av forslag til handlingsplan for å styrke utøveren i sosialtjenesten.

77.1 Helsemessig og sosial beredskap.

Hovedtyngden av kommunene i Nordland har laget plan for helsemessig og sosial beredskap. Planene er vurdert opp mot lov om helsemessig og sosial beredskap og forskrift om krav til

beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid. Resultatet er svært nedslående. Det er ingen av planene som oppfyller regelverket i sin helhet, og manglene er til dels svært omfattende. Planene er lite tilpasset den enkelte kommune, de inneholder standardtekster og bærer preg av klipp og lim metoden. Videre er planene primært helseplaner der sosialtjenesten i liten grad er omtalt. Det er også minimalt med opplysninger om samarbeid med nabokommuner og helseforetak i en krisesituasjon.

Råd og veiledning i forbindelse med ovennevnte problemstillinger er gitt i skriv til alle kommuner i fylket og ved direkte kontakt med kommuner som har sendt inn planer til vurdering. En har også særskilt fulgt opp kommuner som ikke har sendt inn pålagte planer.

Fylkesmannen har også oppfordret kommunene til å gå gjennom sine planer for pandemisk influensa på bakgrunn av oppdatert (ny versjon) beredskapsplan innenfor dette området.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt (helsepersonell)

Fylkesmannen hadde ingen slike saker til behandling i 2006.

77.3 Særfradrag

Fylkesmannen behandlet 12 særfradragssaker i 2006.

77.4 Førerkortsaker

Det ble behandlet ca. 1200 førerkortsaker i 2006. Antall dokumenter i disse sakene, var til sammen 3526. Antall inndragninger: 312, antall dispensasjoner: 516 og antall avslag på dispensasjonssøknader: 124. Det ble bedt om opplysninger/praktisk kjøretest osv. i 319 saker og 37 klager ble oversendt Sosial- og helsedirektoratet til behandling.

77.5 Pasientjournaler

Fylkesmannen hadde ingen slike saker til behandling i 2006.

Resultatområde 91-92: Samferdselsdepartementet

91 Avkjørselssaker etter vegloven

Fylkesmannen skal behandle klager på vegkontorets vedtak i avkjørselssaker etter veglovens § 40. Fylkesmannen er klageinstans i saker som gjelder avkjørsel fra riksveier der avkjørselsspørsmålet ikke er avklart i reguleringsplan. Vi behandlet tre klagesaker i 2006. Vedtak i to saker ble stadfestet – i en sak ble vedtaket opphevet.

92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Fylkesmannen skal behandle søknader om godkjenning/konesjon til anlegg og drift av taubaner. I 2006 ble det behandlet 3 slike saker.

Resultatområde 95-97: Kirkedepartementet

95 Tros- og livssynssamfunn

Fylkesmannen skal behandle saker etter lov om trdomssamfunn og ymist anna med forskrifter og også utbetale statstilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn.

I 2006 har 23 samfunn fått utbetalt statstilskudd. 1 nytt samfunn er stiftet og registrert.

Ingen trossamfunn er slettet. Det er ikke påvist kritikkverdige forhold i sammenheng med v r tilsynsrolle.

96 Gravferdsloven

Fylkesmannen er tillagt ansvaret for   behandle søknader om tillatelse til   spre aske for vinden etter Gravferdsloven. Det ble behandlet 19 søknader – 17 ble innvilget mens det ble gitt avslag på 2 søknader. Disse ble imidlertid senere godkjent på grunn av endrede forutsetninger.